

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

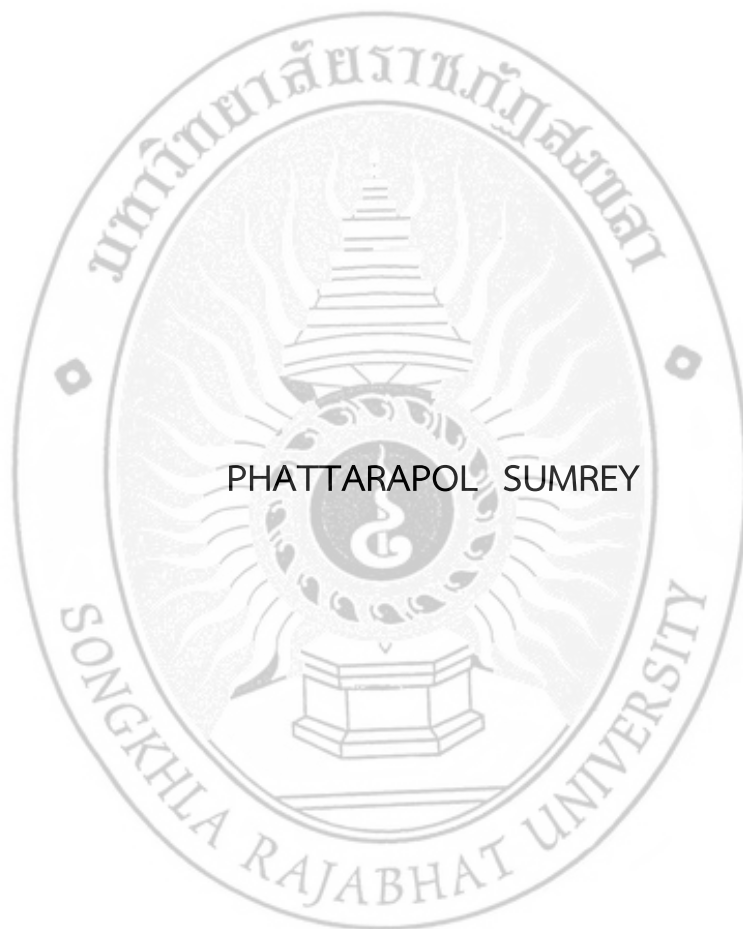

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

OPERATION OF THE MORAL SCHOOL PROJECT UNDER THE SATUN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN EDUCATION
ADMINISTRATION OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2021

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
OPERATION OF THE MORAL SCHOOL PROJECT UNDER THE SATUN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ผู้วิจัย นายภัทรพล สำเภา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
(ดร.พรรณี ผุดเกิด)

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(1)

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล		
ผู้วิจัย	นายภัทรพล สำเภา	ปีการศึกษา	2564
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.พรรณี ผุดเกตุ		

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครู จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ และ LSD

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล พบว่า ปัญหาหลักคือ ครูและนักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม และแนวทางการแก้ไขคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม

คำสำคัญ: การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม, โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา

Independent Study Title	Operation of the Moral School Project under the Satun Primary Educational Service Area Office
Researcher	Mr. Phattarapol Sumray Academic Year: 2021
Degree	Master of Education Program in Educational Administration
Advisor	Dr. Pannee Phudket

Abstract

The objectives of this study were aimed to: 1) study the operation of the Moral School Project of educational institutions under the Satun Primary Educational Service Area Office, 2) compare of the operation of the Moral School Project under the Satun Primary Educational Service Area Office according to the opinions of school administrators and teachers; classified by position, work experience, and school size, and 3) study the problems and suggestions about the operation of the Moral School Project of the educational institutions according to the opinions of school administrators and teachers under the Satun Primary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 17 school administrators and 181 teachers. The research tool was a questionnaire which was characterized by a 5-level rating scale. The confidence value was equal to 0.95. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and double testing with Scheffe's Method and LSD.

The results of the research showed that: 1) the operation of the Moral School Project of the educational institutions under the Satun Primary Education Service Area Office according to the opinions of school administrators and teachers, both overall and each aspect, were at a high level. 2) Operation of the Moral School Project under the Satun Primary Educational Service Area Office according to the opinions of school administrators and teachers with different positions, there were no different opinions. School administrators and teachers with different work experience had different opinions with statistically significant at the .05 level, and 3) Problems and recommendations related to the operation of the Moral School Project of the educational institutes under the Satun Primary Educational Service Area Office, it was found that the main problem was teachers and students did not understand the process of the operation of the Moral School Project. Then the solution was school administrators should promote

(3)

and develop teachers, students, parents, and communities to create awareness and understanding according to the process of operation of the Moral School Project.

Keywords: Operation of the Moral School Project, Moral School of the Educational Institution

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.พรณี ผุดเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระหลัก ที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุตพิงศ์ ภูวชีรวรานนท์ คณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แนวคิด และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาซึ่งทำให้วิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรอง จิตติพรณิข ดร.จกมล บัวแก้ว นายอุสมาน กาเจ นายเจนวิทย์ อัสสิโร และนายสมศักดิ์ อาหลี ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่กรุณา สละเวลาช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัยแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพ เครื่องมือในการทำวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ธุรการที่อำนวยความสะดวกและ ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เห็นความสำคัญของ งานวิจัยฉบับนี้ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาบริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กัลยาณมิตรทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้หมดในที่นี้ ที่คอย ช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวทิตา แต่ บิดา มารดา บुरาจารย์ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภัทรพล สำเ

ตุลาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	11
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45 46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
แผนการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	54
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	90
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	105
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	107
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ง การหาคคุณภาพเครื่องมือ	129
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	138
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณธรรมอัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรม สพฐ	14
2 ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์	21
3 ตัวอย่างคุณธรรมเป้าหมาย	22
4 ตัวอย่างแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	29
5 ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม มุลินีวิทยุสภานุ	32
6 กิจกรรมการดำเนินการโรงเรียนดีไม่มีที่ยืน	41
7 ตัวชี้วัดความสำเร็จ หลักฐาน ร่องรอย ลักษณะที่พบ	44
8 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานศึกษา	52
9 แผนการวิจัย	53
10 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา	60
11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม และรายชั้นตอน	61
12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม และรายข้อ ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	62
13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม และรายข้อ ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	64
14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม และรายข้อ ชั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	66
15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม และรายข้อ ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียน	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล โดยภาพรวม และรายชื่อ ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลง (ธรรมอัตลักษณ์)	70
17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล โดยภาพรวม และรายชื่อ ชั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียน คุณธรรม	71
18 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและ รายชั้นตอน	73
19 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายชั้นตอน	74
20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของ สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน	76
21 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายชั้นตอน	77
22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD เกี่ยวกับการ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	80
24 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	81
25 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	82
26 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	83
27 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (ธรรมอัตลักษณ์)	84
28 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ชั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	85
29 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล	129
30 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล	137

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
2 โมเดลกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มุลินธิยุวสถิรคุณ	16
3 แผนผัง Flow Chart แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นครูใช้ใหม่ขอฝากเด็ก ๆ ด้วยนะช่วยสอนให้เขาเป็น “คนดี” พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตรัสกับ นายสุวิทย์ อนันตะ อธิบดีข้าราชการครู ที่เข้าเฝ้ารับพระราชทานเหรียญที่ระลึก เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จประพาสภาคเหนือ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2501 (ครูของแผ่นดิน, 2020: 1) จากกระแสพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน ก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจกับผู้บริหารและคณะครูให้มีความมุ่งมั่นสานต่อการสอนเด็ก ๆ ให้เป็น “คนดี” ด้วยการนำหลักความรู้ควบคู่กับคุณธรรมของพระองค์มาใช้ในการสอนเด็กนักเรียนในห้องเรียน ให้เกิดความสุข ศาสดราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ได้น้อมนำ พระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ซึ่งพระราชทานให้กับคณะองคมนตรีในโอกาสการจัดตั้ง “กองทุนการศึกษา” ที่ว่า “ให้โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และพระราชทานหลัก 3 ประการ ในเรื่องครูและนักเรียน ดังนี้ “ให้ครูรักเด็ก และเด็กรักครู ให้ครูสอน ให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตนเอง และให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี” (เกษม วัฒนชัย, 2559) ด้วยความมุ่งมั่น ที่จะสนองพระราชประสงค์ในการส่งเสริมการสร้างคุณงามความดี ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง จึงเป็นที่มาของการจัดตั้ง “มูลนิธิยุวสถิรคุณ” โดยการสนับสนุนของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้รับผิดชอบศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 2)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระองค์ท่านทรงห่วงใยและให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ทุกคนรวมถึงเด็กและเยาวชน ซึ่งสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาเด็กและเยาวชน คือ สถานศึกษา โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษานั้นก็คือ ครู อันที่จะช่วยกันจัดกิจกรรม พัฒนาเป็นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรที่วางไว้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ร่วมมือกันในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการ จึงนำนโยบายดังกล่าวมากำหนดเป็นนโยบายลงสู่การปฏิบัติ กำหนดให้มีโครงการโรงเรียนคุณธรรมขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 2)

โครงการโรงเรียนคุณธรรมเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2553 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรม พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในปี 2557 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ ซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชประสงค์เพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงาม

ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม โดยในการดำเนินงานขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีกระบวนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) การลงมือ ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) 6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียน คุณธรรม กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในทุกขั้นตอน ผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการที่ชัดเจนดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายเข้าใจกระบวนการ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิ ยูวสตรีคคุณ, 2560: 13)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักในการจัดการส่งเสริมและ สนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียน ได้ศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตั้งแต่ระดับก่อน ประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จากการกำหนด พันธกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมในข้อ 2 ว่า ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ โดยกำหนด ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และกำหนดให้ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา จัดทำโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นโดยให้เขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือก โรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไป ในทางเดียวกัน มีเป้าหมาย ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างชัดเจน สำนักพัฒนานวัตกรม การจัดการศึกษา จึงร่วมมือกับมูลนิธิยูวสตรีคคุณให้การอบรม พัฒนา ศึกษานิเทศก์ ให้ทราบแนวทาง การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยนำกรอบแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการศึกษาต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 2)

จากสภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอาทิ ปัญหาการคอร์รัปชั่น ครอบครัวยุคใหม่ และความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมของเยาวชน การขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความ เคารพยำเกรงต่อผู้อาวุโสกว่า ติดสื่อสังคมออนไลน์ เล่นการพนัน การใช้ภาษาไทยที่ไม่เหมาะสม รวมทั้ง การใช้ความรุนแรงและความไม่เหมาะสมทางเพศ สืบเนื่องมาจากขาดการกำกับควบคุมของครอบครัว และสถาบันการศึกษา ด้วยเหตุเหล่านี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 ถึง 2564 ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคมโดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์พัฒนา หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ที่มุ่งให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวง การศึกษาธิการ, 2559: ก)

การศึกษาผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีความตระหนักรู้และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส มีจิตอาสาช่วยงานโรงเรียนและชุมชน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนและสังคม กล่าวคือ ครอบครัวมีความอบอุ่นมากขึ้น เยาวชนมีความประพฤติเรียบร้อย เกิดความสงบสุขในการดำเนินชีวิต (พระมหารัตน์ อินทิสิริ, 2563: 2) โครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโครงการที่สามารถพัฒนาคุณธรรม แก้ไขปัญหาและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นในปีงบประมาณ 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ สถานศึกษาทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2559: 1) ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยระยะแรกได้ดำเนินการอบรมพัฒนาศึกษานิเทศก์ เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม นอกจากนั้นเพื่อให้โรงเรียนมีแนวทางในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมที่ชัดเจน สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ร่วมกับมูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้จัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 10 เรื่อง ประกอบด้วย 1) แนวทางจัดค่ายยุวชนคนคุณธรรม 2) แนวทางจัดทำโครงการพัฒนาจริยคุณ 3) แนวทางการผลิตนวัตกรรมการสร้างสรรค์คนดี 4) แนวทางการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 5) แนวทางการจัดกิจกรรม 10,000 ครูชนคนคุณธรรม 6) แนวทางจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน 7) แนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวคุณธรรม 8) แนวทางจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน 9) แนวทางนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 10) แนวทางการจัดทำภาพยนตร์สั้น คุณธรรม สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 2) อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีกระบวนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมของยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ 6) สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 13)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ให้ความสำคัญกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมเป็นอย่างมาก โดยได้กำหนดเป็นนโยบายในการขับเคลื่อนไว้อย่างชัดเจน ดังปรากฏในกลยุทธ์ที่ 2 การปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด มีการกำหนดมาตรการในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติไว้ในมาตรการที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาตามแนวศาสตร์พระราชา กำหนดเป็นนโยบายการดำเนินงานในข้อ 4.1) โรงเรียนคุณธรรม โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2562: 20) จะเห็นได้จากการนำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไปกำหนดมาตรการในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการส่งเสริมสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษา และให้สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ครบทุกโรงเรียนในปี พ.ศ. 2560 แต่จากการสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์

ของศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ และการสัมภาษณ์ นายเจนวิทย์ อุตสวโร ศึกษาพิเศษ ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล (ณ วันที่ 2 มีนาคม 2563) พบว่า โรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม มีทั้งหมด 159 โรงเรียน มีโรงเรียนที่เป็นศูนย์ขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 17 โรงเรียน เท่านั้น จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลได้วางไว้ ทั้งนี้ตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ นั่นก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้นำในองค์กรที่สามารถเชื่อมโยงนโยบายจากต้นสังกัด ให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล, 2563: 2)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นความสำคัญของโครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้เยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมของคนไทย รวมทั้งเป็นแนวทางช่วยแก้ปัญหาของสังคมให้ลดลงได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล อีกทั้งนำข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการดำเนินงานไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกล กำหนดขอบข่ายการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล โดยผู้วิจัยศึกษาการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 13)

- 1.1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ
- 1.2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ
- 1.3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
- 1.4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
- 1.5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)
- 1.6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นสถานศึกษา ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครู จำนวน 332 คน รวมทั้งสิ้น 349 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2563: 19)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำนวน 17 โรงเรียน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน และครูในสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำนวน 17 โรงเรียน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน จากนั้นจึงสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบบัญชีรายชื่อตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละโรงเรียนด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 198 คน

3. ขอบเขตตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

3.1.1 ตำแหน่ง ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5-10 ปี
- 3) 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดสถานศึกษา มี 3 ขนาด ได้แก่

- 1) ขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน
- 2) ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน
- 3) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้กระบวนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 13)

3.2.1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ

3.2.2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

3.2.3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

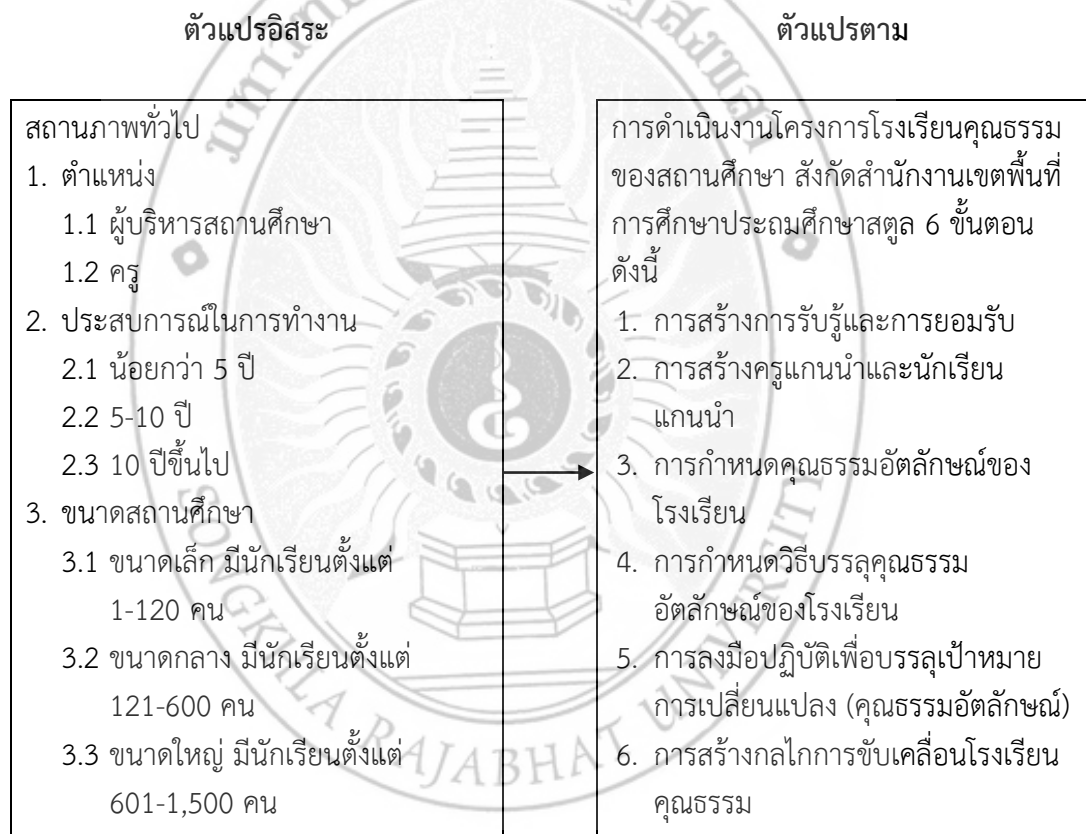
3.2.4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

3.2.5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)

3.2.6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เพื่อให้การศึกษาอยู่ในขอบข่ายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามและคำศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย เรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล มีดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล ตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ต้องปฏิบัติในสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายต้องเข้าใจกระบวนการในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในการสร้างและพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ หมายถึง ครูและนักเรียนแกนนำ ซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยมีการประชุมระดมสมองเพื่อให้ทราบแนวทางการดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม อีกทั้งเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานในการพัฒนาเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรม ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่สามารถแก้ปัญหาโรงเรียนได้จริง จะต้องได้มาจากการระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิดเห็นคุณธรรมอัตลักษณ์ จึงประกอบด้วยคุณธรรมเป้าหมายของสถานศึกษาและระบุคุณธรรมบ่งชี้เชิงบวกของสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหาและจัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดคุณธรรมอย่างชัดเจนโดยนำไปปฏิบัติได้จริง และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ ประการสำคัญต้องมุ่งแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่มีการใช้กิจกรรมหรือโครงการมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ และต้องมีการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้ยังสามารถใช้กิจกรรมหรือโครงการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์เพื่อแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) หมายถึง ขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และต้องกระตุ้นสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการปฏิบัติทั้งโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดนโยบายของสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินงาน การสร้างการมีส่วนร่วม การส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรง การนิเทศติดตาม โรงเรียนคุณธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผล การถอดบทเรียนและ

การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม และทุกฝ่ายได้นำไปปฏิบัติร่วมกันทำให้การดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ประสบผลสำเร็จ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่เข้าร่วมสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ปีการศึกษา 2563

3. ครู หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในสถานศึกษาที่เข้าร่วมสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ปีการศึกษา 2563

4. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ประจำปีการศึกษา 2563

5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือครู นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติการสอนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป

6. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล แบ่งเป็น 3 ประเภท จำแนกตามจำนวนนักเรียน ดังนี้

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

6.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน

6.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล มีประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. การวิจัยครั้งนี้ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความต้องการและแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ที่จะเข้าร่วมเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล

3. จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมและเข้าร่วมเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม
 - 1.2 โครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.3 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โมเดลมูลนิธิยุวสถิรคุณ
 - 1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม
2. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม

1. ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม

คุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดี เป็นการประพฤติปฏิบัติของคน ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในจิตใจ และจะแสดงออก ทางกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559: 23) ได้ให้ความหมายของคำว่า โรงเรียนคุณธรรม หมายถึง สถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืนและนำไปขยายเครือข่ายได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 1) โรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีจุดเน้นด้านผู้เรียน นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รักความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนจึงเป็นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ที่วางไว้ รวมถึงผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่าง ๆ

2. โรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ในการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะนักเรียนคือทรัพยากรของชาติที่จะเติบโตขึ้นเป็นกำลังของประเทศชาติ ฉะนั้นทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอบรมบ่มเพาะหรือให้ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกภาคส่วน ต้องผนึกกำลังกันจึงจะประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง ใจดีเฉย และคณะ (2554: 30) ได้ทำการศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนก็คือการสอนจริยธรรมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมืองให้มีคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกลักษณะ อุปนิสัยและพฤติกรรมให้เป็นคนดีมีศีลธรรมตามความต้องการของประเทศชาติ

นอกจากนี้โรงเรียนยังนับได้ว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก เพราะเมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนก็จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลหลายฝ่าย เช่น เพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน นักเรียนในชั้นสูงหรือต่ำกว่า เป็นต้น และบุคคลที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งก็คือครู ซึ่งนอกจากมีหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิชาการแล้วยังต้องรู้จักอบรมเด็กในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามอีกด้วย จากความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ริเริ่มดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 1)

2.1 ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผลการหารือสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักรู้เข้าใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลซึ่มีคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบชีวิต รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนรูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียน

2.4 กรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานงานตามพระราชปณิธานตามเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 โดยโรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนรวมถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม ที่ต้องช่วยกันปลูกฝังให้แก่ผู้บริหาร ครูและนักเรียน มีทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความกตัญญู 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุดมการณ์คุณธรรม ดังตาราง ดังนี้

ตาราง 1 คุณธรรมอัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

คุณธรรม	นิยาม
พอเพียง	ดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ โดยทำพอประมาณให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อ และฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะก็จะเกิดความทุกข์ใจได้
กตัญญู	เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญู เป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติ และไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม
ซื่อสัตย์ สุจริต	ยึดพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ว่าความซื่อสัตย์สุจริต เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง (พระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวัดเด็ก ปี พ.ศ. 2531)
ความรับผิดชอบ	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาท และหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกาพร้อมให้การตรวจสอบการกระทำได้เสมอ โดยพร้อมสอนเพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวหน้าทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง
อุดมการณ์คุณธรรม	การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจกันมุ่งมั่นให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ทัศนคติพฤติกรรมที่เต็มเปี่ยม ไปด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งทั้งการใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

2.5 ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมเป็นข้อมูลที่บอกให้รู้ว่า ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 6)

- 1) มีอุดมการณ์คุณธรรมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
- 2) มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน
- 3) มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู

ความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และเสียสละในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

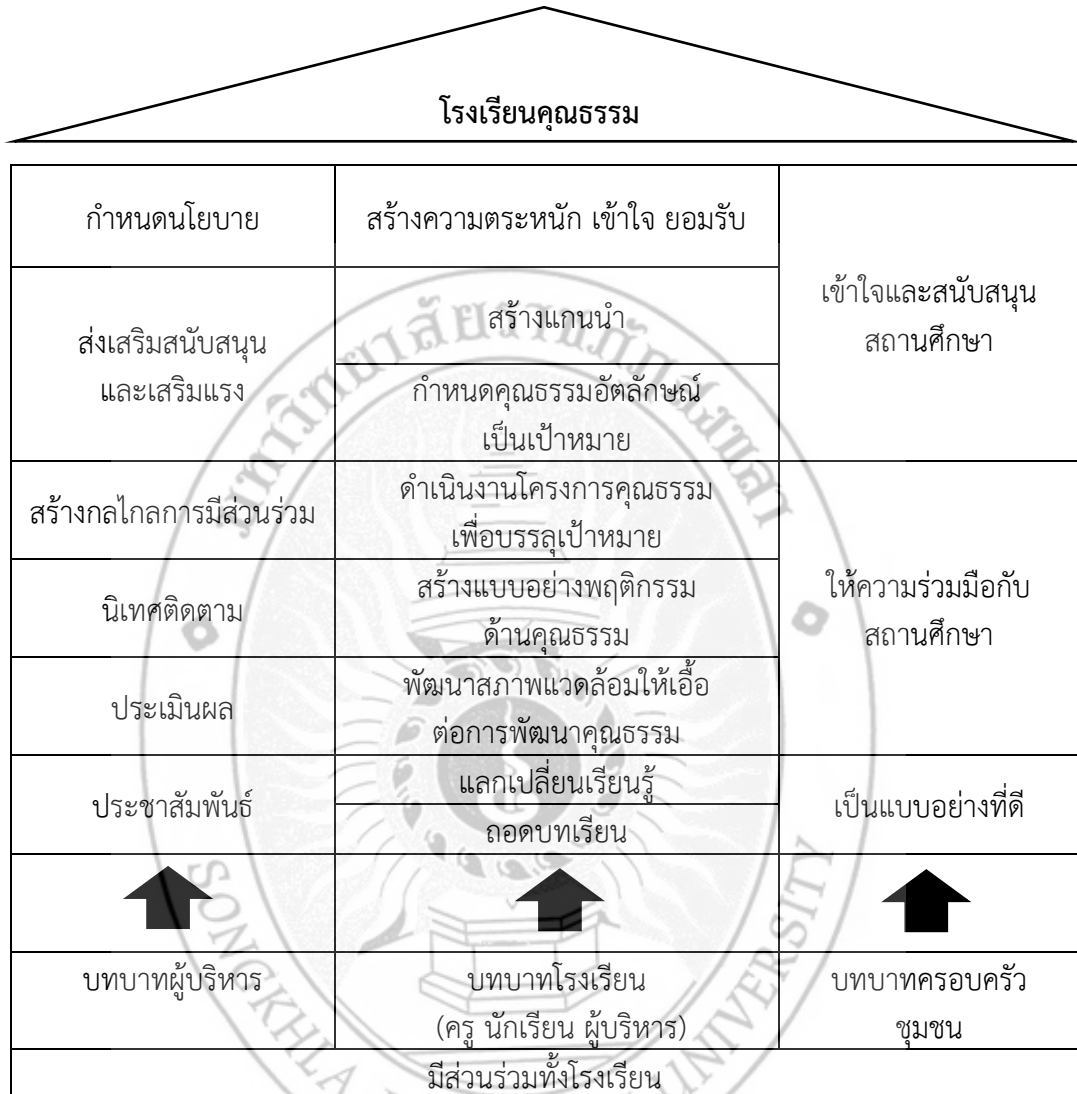
- 4) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง
- 5) มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน
- 6) มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการไว้ในชั้นเรียน
- 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

กล่าวโดยสรุป โครงการโรงเรียนคุณธรรมเกิดขึ้นเพราะมีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การที่จะพัฒนาบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมนั้น นักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง และสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของนักเรียนที่จะพัฒนาเด็กให้มีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ริเริ่มโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ ในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน เข้ามาดำเนินการพร้อมทั้งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดและเป้าหมายของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยได้กำหนด กรอบแนวคิด การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหาร ครู นักเรียน คือ คุณธรรม ด้านความพอเพียง กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ อุดมการณ์คุณธรรม อีกทั้งได้กำหนดตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมอีก 7 ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน และในปี พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งในสังกัด สพฐ. ทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยยึดหลักแนวทางกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ โมเดลมูลนิธิยุวสถิรคุณ

3. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โมเดลมูลนิธิยุวสถิรคุณ

กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โมเดลมูลนิธิยุวสถิรคุณ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิสถิรคุณ, 2560) ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่อยู่ภายในจิตใจ และที่แสดงออกทางกิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติที่คนในสังคมนั้น องค์การนั้น หรือ ส่วนราชการนั้นได้ยอมรับนับถือกันมาหรือได้กำหนดร่วมกันขึ้นใหม่และประพฤติปฏิบัติร่วมกัน ยอมรับร่วมกันว่าข้อประพฤติอะไรบ้างเป็นสิ่งดี อะไรเป็นสิ่งชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ ดังต่อไปนี้

ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง

ภาพ 2 โมเดลกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ
ที่มา: ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 13.

กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ เพื่อมุ่งให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน นักเรียนจะเติบโตไปพร้อมกับมีอุปนิสัยที่ดีงามติดตัวไปตลอด ดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยมีหลักการเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติทั้งโรงเรียน (ผู้บริหาร ครู นักเรียน) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เป็นหลัก การดำเนินงานตามกระบวนการนี้ จึงปฏิบัติจากล่างขึ้นไปสู่บน เป็นการพิจารณานำความสนใจความต้องการจากระดับล่างขึ้นมาเป็นระดับ

นโยบายของโรงเรียน โรงเรียนต้องปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ พยายามผนวกไว้ในการเรียนรู้ ทุกประเภทของโรงเรียนโดยมีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ในการที่จะพัฒนาโรงเรียนเพื่อมุ่งไปสู่โรงเรียนคุณธรรมนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็นจะได้ปฏิบัติให้ครบถ้วน จึงจะสามารถพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมได้ขั้นตอน 6 ขั้นตอนนั้น มีรายละเอียดดังนี้ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 13)

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

การสร้างการรับรู้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณต้องปฏิบัติทั้งโรงเรียน ดังนั้นจำเป็นต้องให้ทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการทำ ส่วนเนื้อหาสาระในการปรับปรุงหรือสร้างพฤติกรรมนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของแต่ละโรงเรียน ซึ่งแตกต่างกันตามบริบท สภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโรงเรียน และความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน ประการสำคัญในเรื่องการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และการยอมรับนั้นควรชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม และผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งผลดีที่จะเกิดกับนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ชุมชน

วิธีการ

1) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู-อาจารย์ นักเรียน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในเรื่องโรงเรียนคุณธรรม และสมัครใจร่วมกันดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ประสบผลสำเร็จโดยน้อมนำศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้เป็นหลัก “เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา” ที่พระองค์ใช้เป็นหลักการทรงงานของพระองค์ในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ทรงศึกษาให้เข้าใจความเดือดร้อนของประชาชนอย่างแท้จริง เสด็จพระราชดำเนินไปถึงพื้นที่จริงเพื่อทรงฟังจากปากของประชาชน และทรงให้ความสำคัญกับการรับรู้และยอมรับของประชาชนเป็นอย่างมาก ทรงอธิบายให้ประชาชนเข้าใจผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ศาสตร์เรื่อง “เข้าใจ” จึงต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ต้องเข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณอย่างชัดเจน ศาสตร์เรื่อง “เข้าถึง” คือ การเข้าถึงข้อมูลสำคัญของโรงเรียนสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ฯลฯ ศาสตร์เรื่อง “พัฒนา” คือ การลงมือปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ศึกษามาและอาจดำเนินการต่อยอด

นวัตกรรมขึ้น โดยต้องชี้แจงอธิบายให้ ครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนได้รับรู้แนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติของโรงเรียนและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนักและยอมรับในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเพื่อความสุขของทุกคนในโรงเรียน

1.2) โรงเรียนต้องกระตุ้นการสร้างการรับรู้ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มต้นชี้แจงกระบวนการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ทุกคนรับรู้ และให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ทุกคนรับทราบนโยบาย เป้าหมายที่โรงเรียนจะร่วมกันดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยการใช้การสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชน เช่น

1.2.1) จัดให้มีการประชุมทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชี้แจงกระบวนการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่โรงเรียนคุณธรรมให้ชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการประชุมประจำเดือนหรือประชุมวาระอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมผู้ปกครอง ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษา ประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นต้น

1.2.2) กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธงทุกเช้า มอบหมายให้ครูพูดเรื่องคุณธรรม หรือมีกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าของโครงการที่มุ่งบรรลุคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน

1.2.3) ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ได้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ทำป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ทำป้ายนิเทศต้นไม้พูดได้ เป็นต้น

1.3) ปลุกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำพระราชดำรัส ภาพเรื่องราว พระราชกรณียกิจ ศาสตร์พระราชฯ หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาถ่ายทอดให้บุคลากร ทุกภาคส่วน รวมทั้งนักเรียน เพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ "ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง" และนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.4) สร้างความตระหนัก โดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรมให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ การประกันคุณภาพการศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

1.5) ใช้การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (ทางอ้อม) เช่น สื่อสารผ่านครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ยกเหตุการณ์ตัวอย่าง เช่น เล่าเรื่องเกณฑ์การรับคนเข้าทำงาน และการให้คนออกจากงานขององค์กรต่าง ๆ ว่าต่อให้เก่งแค่ไหน แต่ถ้านิสัยไม่ดี ก็ไม่มีใครต้องการให้ทำงานด้วย เป็นต้น

1.6) แทรกการสร้างการรับรู้และตระหนักในการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพไว้ในทุกขั้นตอนของงาน โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสม ภาระงานของผู้รับผิดชอบและจัดประเมินความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเหตุผลของการสร้างความตระหนักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่ทำงานต้นตัว เข้าใจกระบวนการทำงานชัดเจนและให้ความร่วมมือมากยิ่งขึ้น

1.7) ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้มีประสบการณ์ในพื้นที่จริง จะช่วยสร้างความเข้าใจความตระหนักและแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้นด้วย

1.8) สร้างการรับรู้ให้แก่บุคคลภายนอก (ผู้ปกครอง ชุมชน พื้นที่) โดยเชิญผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนคุณธรรมทุกครั้ง ในการประชุมระดับจังหวัด

ขั้นตอน 1 สรุปได้ว่า การสร้างการรับรู้และการยอมรับ หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่เป็นการพัฒนา เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการ เนื้อหาสาระในการปรับปรุงหรือสร้างเสริมพฤติกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของแต่ละโรงเรียน ซึ่งจะแตกต่างกันตาม บริบทสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ การดำเนินงานของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของทุกคน ในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ

ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือกแกนนำให้มั่นใจว่าเมื่อแกนนำได้รับการอบรมกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง "มูลนิธิยุวสถิรคุณ" แล้วจะสามารถ ทำหน้าที่แกนนำได้อย่างดี แกนนำจะเป็นทั้งครู วิทยากรของโรงเรียน เพื่อจัดอบรมเพื่อนครูและนักเรียน แกนนำ และเป็นทีมงานของโรงเรียนที่ช่วยให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้

วิธีการ

2.1) ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาความเหมาะสมผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นแกนนำ และเมื่อ แกนนำได้รับการอบรมตามหลักสูตรของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ต้องมอบหมายงาน ให้โอกาสในการปฏิบัติงาน ตามที่ได้การอบรมมา มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานตามความจำเป็น เพิ่มเติม ได้รับการเสริมแรงบวก และกำลังใจในการทำงานจากผู้บริหาร ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ประเมินความก้าวหน้าของงานในแต่ละช่วง และประเมินผลงานร่วมกัน การได้รับมอบหมายงานซึ่งเป็น นโยบายสำคัญของโรงเรียนที่ต้องการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ถือว่าเป็นการได้รับเกียรติ ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน จึงเป็นกลไกในการพัฒนาแกนนำอย่างต่อเนื่องช่วยให้ งานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมประสบผลสำเร็จ

2.2) การคัดเลือกแกนนำ ควรพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ ผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา คุณธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดี และสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ

2.3) พยายามสร้างทีมงานทำงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนให้กว้างขวาง แบ่งภาระ รับผิดชอบงานให้ทั่วถึง สร้างการมีส่วนร่วม และผู้บริหารต้องติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและเสริมแรง อย่างสม่ำเสมอ

2.4) เตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไป เพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังรุ่น ต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง

2.5) นักเรียนแกนนำควรแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม อยู่เสมอ ควรพัฒนาความรู้ความสามารถ และสร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการเข้าร่วมทำงาน ประเมิน

ความก้าวหน้าของงานที่ได้ปฏิบัติ สร้างทีมงานให้เข้มแข็ง แบ่งภาระรับผิดชอบให้ทั่วถึง ส่งต่อภารกิจให้แก่นำรุ่นต่อไปและร่วมแสดงผลงานความสำเร็จ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สรุปได้ว่า การคัดเลือกครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะเพื่อเป็นผู้แทนในการให้ความรู้กับบุคลากร และการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทีมงานภายในโรงเรียนให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

คุณธรรมอัตลักษณ์ที่สามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริงจะต้องได้มาจากการประชุมระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่ม มุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบจากการระดมความคิดคุณธรรมอัตลักษณ์จึงประกอบด้วย คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกทั้ง 3 ฝ่าย (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) หลักสำคัญของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม คือ การแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรมหรือพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณ จึงใช้ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือแสดงเป้าหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม การกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ ประการสำคัญ ต้องมุ่งแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก โดยมีคุณธรรมเป้าหมายเป็นตัวกำกับทิศทางการปฏิบัติพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกกรณีโรงเรียนมีความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โรงเรียนสามารถเชิญมาร่วมการระดมความคิดได้ เพื่อให้งานพัฒนาคุณธรรมขยายความ มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

วิธีการ

3.1) จัดประชุมระดมความคิดเฉพาะกลุ่ม กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน และกลุ่มผู้บริหารเพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่ม

3.2) ในการระดมความคิดเพื่อค้นหา "พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก" จะพิจารณาจากปัญหาสำคัญของโรงเรียนที่ต้องแก้ไข หรือพิจารณาจากพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน และกำหนด "คุณธรรมเป้าหมาย" เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ เป็นต้น คุณธรรมเป้าหมายที่มีกระบวนการพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกไว้ด้วย จะเรียกรวมว่า "คุณธรรมอัตลักษณ์" โรงเรียนอาจกำหนดคุณธรรมเป้าหมายไว้ 3 ประการ/รอบปี เพื่อความกระชับในการปฏิบัติโครงการคุณธรรมให้บรรลุเป้าหมายและประเมินผลสำเร็จได้สะดวก ช่วยให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนชัดเจนง่ายขึ้น คุณลักษณะของพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกควรมีดังนี้ 1) สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมาย 2) พฤติกรรมต้องมีความชี้เฉพาะให้ชัดเจน 3) พฤติกรรมต้องสอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบ 4) พฤติกรรมต้องนำไปปฏิบัติได้จริง 5) พฤติกรรมต้องสามารถวัดและประเมินผลได้วิธีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ดังนี้ 1) ระดมความคิดโดยแต่ละกลุ่มแยกกันทำ 2) กำหนดจากปัญหาและสาเหตุ 3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) เลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดมาจำนวนหนึ่ง 5) กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการให้เกิดขึ้นและมีความสอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุ

3.3) เมื่อจัดประชุมระดมความคิดเห็นเห็นหมดทุกกลุ่มแล้วให้ผู้แทนกลุ่มผู้บริหาร ผู้แทนกลุ่มครู และผู้แทนกลุ่มนักเรียน นำคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของทั้ง 3 ฝ่ายมาพิจารณาร่วมกัน ในกรณีที่คุณธรรมเป้าหมายมีความสอดคล้องตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม ให้จัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้เลย

"ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์" หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของคุณธรรมเป้าหมายแต่ละด้านที่โรงเรียนได้คัดเลือกไว้แล้ว โดยจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครู และกลุ่มนักเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่มทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในแต่ละด้าน เช่น ความซื่อสัตย์ของครู ได้แก่ ไม่เบียดบังเวลาราชการ เข้าสอนตรงเวลา ความซื่อสัตย์ของนักเรียน ได้แก่ การไม่ลอกการบ้าน เป็นต้น เมื่อสรุปคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้แล้วให้จัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์แล้วประกาศให้ทุกฝ่ายรับทราบและดำเนินการให้บรรลุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก

ตาราง 2 ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์

คุณธรรมเป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
ความซื่อสัตย์	จัดซื้อ-จัดจ้าง โปร่งใส	ปฏิบัติงานขอโรงเรียนอย่างเต็มเวลา	ทำการบ้านด้วยตนเอง
ความมีวินัย	ตรงต่อเวลา	- เอาใจใส่การสอน - ส่งงานตามกำหนดเวลา	- มาโรงเรียนทัน - ทิ้งขยะเป็นที่ - แต่งกายถูกระเบียบ
ความพอเพียง	ใช้จ่ายประหยัด	ใช้จ่ายประหยัด	ใช้จ่ายประหยัด

ที่มา: ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 24.

3.4) ในกรณีที่คุณธรรมเป้าหมายของนักเรียนไม่ตรงกับคุณธรรมเป้าหมายของกลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหารให้เลือกคุณธรรมเป้าหมายของนักเรียนเป็นคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน และให้ผู้บริหารและครูกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของผู้บริหารและครูชั้นใหม่ โดยคำนึงถึงปัญหาและสาเหตุของครู และผู้บริหาร เพื่อบรรลุเป้าหมายในการมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก

ตาราง 3 ตัวอย่างคุณธรรมเป้าหมาย

คุณธรรมเป้าหมาย		
ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
ความซื่อสัตย์	ความซื่อสัตย์	ความมีวินัย
ความพอเพียง	ความพอเพียง	ความรับผิดชอบ
จิตอาสา	ความรับผิดชอบ	จิตอาสา

ที่มา: ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 24.

อย่างไรก็ตามต้องพิจารณาคุณธรรมเป้าหมายของนักเรียนเป็นหลัก ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมจนกว่าจะได้มาเป็นตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน กรณีคุณธรรมเป้าหมายที่ได้ซ้ำกันมากที่สุด ให้จัดเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขเป็นลำดับแรก และจัดตามลำดับจนครบ 3 คุณธรรม

3.5) การประชุมค้นหาคุณธรรมอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้บริหารควรคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา เช่น กลุ่มผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางจะหมายถึงผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ หรือครูทำหน้าที่รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ส่วนผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดใหญ่หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูทำหน้าที่รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มสาระวิชา/แผนกวิชา เป็นต้น

3.6) ในรอบหนึ่งปี ผลจากการลงมือปฏิบัติจริงในการเลือกทำเพียง 3 คุณธรรมเป้าหมาย จะสามารถให้ผลครอบคลุมคุณธรรม 8 ประการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ด้วยเหตุที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ 8 ประการ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง มูลนิธิยุวสถิรคุณก็มีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน การจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุคุณลักษณะพึงประสงค์ ยังคงจัดตามปกติตามความต้องการของโรงเรียน เพียงแต่วิธีการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณจะแนะนำให้กำหนดเป้าหมายคุณธรรมเพียงปีละ 3 เรื่อง ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกครบทั้งสามคุณธรรม 2) มีโครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนด 3) มีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจากการทำครบทั้งสามคุณธรรมจะส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณธรรมข้ออื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น นักเรียนมีความรับผิดชอบ (เป็นคุณธรรมเป้าหมาย) ส่งการบ้านทุกครั้ง (เป็นพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก) จึงทำให้ผลการเรียนดีขึ้น (ค่าคะแนนสอบเป็นตัวชี้วัด) โรงเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้ว่า นอกจากนักเรียนจะมีคุณลักษณะเรื่อง “ความรับผิดชอบ” แล้วนักเรียนยัง “มีวินัย ใฝ่เรียนรู้” “ซื่อสัตย์ต่อตนเอง มุ่งมั่นในการทำงาน” รวมทั้ง มีคุณธรรมเรื่อง “ความกตัญญู” ต่อพ่อแม่

ที่ส่งเสียเลี้ยงดู ต่อครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน เป็นต้น การทำครบทุกขั้นตอนองค์ประกอบของทั้งสามคุณธรรมที่ได้กำหนดเป็นเป้าหมาย จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน อันจะนำไปสู่คุณธรรมข้ออื่น ๆ ที่โรงเรียนต้องการได้

ขั้นตอนที่ 3 สรุปได้ว่าการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง การระดมความคิดของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มมุ่งแก้ไขประเด็นปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบ ซึ่งคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนจะได้มาจากการระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของคุณธรรมเป้าหมายแต่ละด้านที่โรงเรียนได้คัดเลือกไว้

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

คุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติงานส่วนวิธีการเครื่องมือช่วยให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทาง มุลินิธิยุวสถิรคุณ ได้แนะนำไว้ 4 วิธีการ ได้แก่ การจัดทำโครงการคุณธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม และการบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ และรวมทั้งวิธีการอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้เพิ่มเติมตามความต้องการของโรงเรียนอีกด้วย

4.1) การจัดทำโครงการคุณธรรม

โรงเรียนจะร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้บรรลุคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกโดยใช้ “โครงการคุณธรรม” เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเรียนรู้การสร้างคุณธรรมความดี ประการสำคัญ คือ ต้องเป็นโครงการที่เด็กคิด เด็กเลือก ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มที่โดยอาจดำเนินงานเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนงานหลักของโรงเรียนตามความต้องการและบริบทของโรงเรียน

วิธีการ

4.1.1) ในการออกแบบโครงการคุณธรรมให้สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ต้องคำนึงถึงปัญหาที่โรงเรียนต้องการปรับปรุงแก้ไขและวิธีการแก้ไขต้องสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โครงการคุณธรรมจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้ นอกจากนี้ ควรน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้ในการจัดทำโครงการ กล่าวคือ คำนึงความประหยัด เรียบง่าย และเกิดประโยชน์สูงสุด

4.1.2) วิธีการที่กำหนดในโครงการคุณธรรม ควรพิจารณาจากพฤติกรรมที่โรงเรียนต้องการปรับเปลี่ยนแก้ไขอย่างเร่งด่วน วิธีการที่ใช้เพื่อแก้ไขต้องเป็นวิธีการเชิงบวก และมีแนวทางป้องกันพฤติกรรมเชิงลบไม่ให้เกิดขึ้น อีกทั้งส่งเสริมพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปเมื่อกำหนดวิธีการให้นักเรียนกำกับควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมใด ให้คำนึงถึงกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อกำกับควบคุมสิ่งเร้ารอบตัวนักเรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อการเสริมสร้างแรงจูงใจในและลดสิ่งเร้าในเชิงลบ เช่น การแก้ปัญหานักเรียนอ้วน โครงการมีกิจกรรมควบคุมสิ่งเร้า แต่โรงอาหารของโรงเรียนชายขนมขบเคี้ยว อาหารรสหวาน - มัน ไม่มีประโยชน์ต่อนักเรียน หรือการแก้ปัญหานักเรียนมาสาย ไม่ควรคิดกิจกรรมให้เฉพาะนักเรียนที่มาสายควรคิดกิจกรรมกับนักเรียนทุกคน เป็นต้น

4.1.3) โครงการงานคุณธรรมที่ให้ผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต้องเป็นโครงการที่เด็กคิด เด็กเลือก มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองควรเป็นโครงการที่ตรงตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน สามารถปฏิบัติได้จริง และต้องยึดหลักในการมีส่วนร่วม รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อคุณภาพชีวิต

4.1.4) การออกแบบโครงการงานคุณธรรม ควรคำนึงถึงความสำคัญของโครงการงานคุณธรรม ซึ่งต้องมีคุณลักษณะสามารถแก้ไข้ปัญหาของโรงเรียนได้องค์ประกอบของโครงการควรประกอบด้วย

- (1) ปัญหา
- (2) สาเหตุของปัญหา
- (3) วัตถุประสงค์
- (4) กำหนดเป้าหมายของปัญหา
- (5) วิธีแก้ไข้ปัญหา
- (6) หลักธรรม/พระราชดำรัส/พระราชดำริ คำสอนที่นำมาใช้
- (7) คุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการบรรลุ
- (8) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและวิธีการประเมินผล
- (9) ชื่อโครงการ
- (10) คณะผู้รับผิดชอบ
- (11) ที่ปรึกษา

4.1.5) ทุกโครงการงานของโรงเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมได้ทั้งสิ้น ทั้งโครงการงานทางวิชาการในชั้นเรียน กิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมในชมรมต่าง ๆ เป็นต้น โรงเรียนควรบูรณาการโครงการงาน/กิจกรรมที่โรงเรียนเคยทำอยู่แล้ว เข้ากับโครงการงานตามแนวทางการดำเนินงานของมูลนิธิยุวสถิรคุณเพราะจะทำให้งานสำเร็จไปด้วยกัน และอาจออกแบบโครงการงานคุณธรรมใหม่เพื่อเติมตามความจำเป็น เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนคุณลักษณะที่ดีให้ครบตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

4.1.6) โรงเรียนควรกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละโครงการย่อยเพราะผลผลิตของโครงการย่อยหลาย ๆ โครงการจะนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการหลักของโรงเรียน

สรุป โครงการงานคุณธรรมที่ใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรม จะเน้นให้เด็กนักเรียนเป็นหลัก โดยให้นักเรียนเป็นคนคิด เป็นคนทำ และนำไปปฏิบัติและประเมินผลในขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาโครงการงานคุณธรรมให้ดีที่สุด ครูเป็นผู้มีหน้าที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษารวมทั้งในการคิดโครงการงานต้องถึงความเรียบง่าย ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

4.2) การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน

การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ครู และผู้บริหาร จำเป็นต้องกระทำตลอดเวลาต่อเนื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกันเป็นอีกวิธีการที่ช่วยให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

วิธีการ

4.2.1) การเป็นแบบอย่างที่ดีในโรงเรียนคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ทำทั้งในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ต้องมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่

และวินัยของโรงเรียน เช่น เข้าห้องเรียนตรงเวลา แต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ในทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความกตัญญูกตเวทีบิดามารดา มีสัมมาคารวะต่อผู้สูงอายุ มีจิตอาสาในชุมชน เป็นต้น

4.2.2) กลไกสำคัญที่ช่วยสร้างแบบอย่างที่ดีในโรงเรียน คือ การสร้างแรงจูงใจและการสร้างแรงกระตุ้น ได้แก่

(1) การสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีพลังที่จะช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เคารพซึ่งกันและกัน ให้ออกาส ให้ความช่วยเหลือ ยกย่อง ชื่นชม และมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน มีความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน

(2) การสร้างแรงกระตุ้น โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนรู้สึกว่าการสร้างแบบอย่างที่ดีเป็นความรับผิดชอบให้ปฏิบัติตนมีความสุข สนุกกับงานของโรงเรียน โดยให้กำลังใจจริงจัง เอาใจใส่ และให้คำปรึกษา

(3) การคัดสรรเลือกแบบอย่างที่ดี มีการประกาศยกย่อง ชื่นชม ให้รางวัล

(4) กระตุ้นให้เกิดการเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการส่งเสริม สนับสนุน เชิดชู ยกเป็นตัวอย่างให้สาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม

สรุปการเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน คือ วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่ทุกฝ่ายต้องลงมือปฏิบัติ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กันและกัน เพราะในการพัฒนานั้น จำเป็นต้องอาศัยแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง และเกิดเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

4.3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความสำคัญต่อจิตใจของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เข้ามาในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ช่วยทำให้จิตใจแจ่มใส มีทัศนคติเชิงบวก เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องที่เข้ามาในโรงเรียนจะรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนคุณธรรมที่ส่งผลให้เกิดความชื่นชมและยอมรับโรงเรียน

วิธีการ

4.3.1) จัดสภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ โดยน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ครูรักเด็ก เด็กรักครู” “ให้นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือกัน” “ให้นักเรียนมีความสามัคคีกัน” มาเป็นแนวปฏิบัติ

4.3.2) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน ให้มีบรรยากาศร่มรื่น สะอาด สวยงาม ปลอดภัย มีป้ายแสดง “คุณธรรมอัตลักษณ์” ของโรงเรียนอย่างชัดเจน และควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

4.3.3) จัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สะอาด น่าอยู่ และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน

4.3.4) จัดสภาพแวดล้อมทางสัมพันธภาพ โดยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ครูรักและเมตตานักเรียน นักเรียนรักและเคารพครู เพื่อนรักและสามัคคีกัน รุ่นพี่-รุ่นน้อง

มีสัมมาคารวะ บุคลากรในองค์กรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และโรงเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน

4.3.5) ตัดป่ายประชาสัมพันธ์ ทั้งแนวทางและผลงานของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระบรมราชาบายของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว การใช้เสียงตามสาย การใช้วีดิทัศน์เสนอเรื่องเด่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเผยแพร่ เป็นต้น

สรุปในขั้นตอนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมนี้ เป็นการปรับปรุงและพัฒนาอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม พร้อมกับได้ประชาสัมพันธ์ผลงานการพัฒนาและเผยแพร่พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 10 ด้วยเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการร่วมกันปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรม

4.4) การบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้

โครงการของโรงเรียนทุกโครงการใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการ/กิจกรรมในชั้นเรียนมีความสำคัญที่สุด การบูรณาการคุณธรรมในการเรียนการสอนจะช่วยให้กิจกรรมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีความต่อเนื่อง เป็นการฝึกอุปนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนได้ตลอดเวลา ได้ฝึกจนติดเป็นนิสัย เมื่อจบการศึกษาไปแล้วยังมีอุปนิสัยที่ดีติดตัวไปตลอด และทำให้การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเกิดความยั่งยืน มีโอกาสฝึกนักเรียนรุ่นต่อรุ่นอย่างไม่ขาดตอน ถือเป็นความสำเร็จของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

วิธีการ

4.4.1) สร้างความตระหนักให้ครูผู้สอน เห็นความสำคัญของการบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ นอกจากการสอนเนื้อหาสาระวิชาแล้วครูผู้สอนทุกคนต้องอบรมสร้างนิสัยให้นักเรียนเป็นคนดีควบคู่กันไปด้วยเสมอ ไม่สามารถแยกส่วนได้ ดังนั้น ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถที่จะกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนไว้ในหัวข้อใหญ่ 4 หัวข้อ ซึ่งมีอยู่แล้วในแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

- (1) คุณลักษณะพึงประสงค์
- (2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- (3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- (4) การประเมินผลการเรียนรู้

ซึ่งสามารถที่จะบูรณาการคุณธรรมไว้ได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.4.2) การบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ทำได้หลายลักษณะ ได้แก่

- (1) การนำคุณธรรมจริยธรรมไปเป็นสาระการเรียนรู้
- (2) การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระเชื่อมโยงกัน เช่น การสอนเรื่องความซื่อสัตย์ ในวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการทอนเงินผิด หรือการสอนเรื่องความซื่อสัตย์ ในวิชาพลศึกษาเรื่องการเคารพและยอมรับกติกา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

(3) การบูรณาการความรู้ แนวคิดกับคุณธรรม เช่น การเล่านิทานคุณธรรม ความเชื่อ แนวคิดหลักธรรมคำสอนทางศาสนา

(4) การบูรณาการคุณธรรมกับการปฏิบัติ เช่น กิจกรรมส่งเสริมการสร้าง สื่อสารสนเทศต่าง ๆ โดยสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมไว้

(5) การบูรณาการคุณธรรมกับชีวิตจริงของผู้เรียน เช่น การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ การฝึกหัดกิจกรรมในชมรม/ชุมชนของโรงเรียน ชมรมวิชาชีพในวิทยาลัย การจัดทำแผนของ โครงการพัฒนาคนดี 5 และคนเก่ง 5 ขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) เป็นต้น

4.4.3) ขั้นตอนง่าย ๆ ของการบูรณาการคุณธรรมเข้าไว้ในจัดการเรียนรู้ โรงเรียน สามารถบูรณาการคุณธรรมไว้ในโครงการ/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่โรงเรียนกำลัง ทำอยู่แล้วก็ได้ เนื่องจากโครงการ/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ย่อมมีการวัดและประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น อยู่แล้ว เมื่อโรงเรียนเพิ่มตัวชี้วัดด้านคุณธรรมเข้าไป เช่น เพิ่มคำถามว่า “ทำโครงการนี้สำเร็จ ใช้คุณธรรม อะไรบ้าง” โครงการ/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น ก็เป็นโครงการคุณธรรม สามารถช่วยใน การประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้ เช่น นักเรียนที่ฝึกกีฬาอย่างสม่ำเสมอเป็น การฝึกคุณธรรมเรื่องอะไรบ้าง (ความมีวินัยในตนเอง ความอดทน) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 สรุปได้ว่า การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดวิธีการ เครื่องมือเพื่อสนับสนุนให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งตามแนวทาง ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้แนะนำไว้ 4 วิธีการ ได้แก่ 1) การจัดทำโครงการคุณธรรม 2) การเป็นแบบอย่าง ที่ดีซึ่งกันและกัน 3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม 4) การบูรณาการคุณธรรมกับ การจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (ตามคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน)

การลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด หลังจากได้คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนต้องเร่งลงมือปฏิบัติทันที และต้องกระตุ้นสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการ ปฏิบัติทั้งโรงเรียน

วิธีการ

5.1) น้อมนำเอาหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้ เช่น “ทำอย่างมีความสุข” “ทำตามลำดับขั้นตอน” เพื่อเป็นหลักคิดในการลงมือ ปฏิบัติ

5.2) นำหลักการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมาใช้ ได้แก่

5.2.1) ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติทั้งโรงเรียน

5.2.2) ให้ทั้งโรงเรียนปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมโดยร่วมมือกันปฏิบัติ

5.2.3) ปฏิบัติจากล่างขึ้นบน โดยให้ความสำคัญกับความต้องการของนักเรียน

5.2.4) โรงเรียนต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอจึงจะประสบความสำเร็จยั่งยืนตลอดไป

5.3) ประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เมื่อจัดทำคุณธรรม อุตลักษณ์ของโรงเรียนแล้วให้ประกาศตารางคุณธรรมของโรงเรียนให้รู้ทั่วกัน และแบ่งงานความรับผิดชอบ ทั่วกัน

5.4) วางแผนการสร้างควมมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียน และแผน ปฏิบัติการเป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในโรงเรียน

5.5) จัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่กันและกัน และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนา คุณธรรม

5.6 สร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 สรุปได้ว่า การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรม อุตลักษณ์) หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้บรรลุ คุณธรรมอุตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่นำเอาแผนงานการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้ นำมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณมีเครื่องมือสำคัญ ที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ที่ช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

วิธีการ

6.1) การวางแผนของโรงเรียนคุณธรรม

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ การกำหนดนโยบายและประกาศ ให้ทุกคนทราบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยจัดทำแผน (แผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการ) ให้รองรับการดำเนินงานตามนโยบายให้เป็น รูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 4 ตัวอย่างแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

กิจกรรม	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี
1. กำหนดให้การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเป็นนโยบายของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติของโรงเรียน			
2. ตั้งคณะทำงานชุดต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนโครงการ			
3. สร้างการรับรู้ ความตระหนัก และการยอมรับ เพื่อให้เกิดบรรยากาศร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม			
4. พัฒนาครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ			
5. ศึกษาดูงานด้านกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนที่มูลนิธิสถิตยคุณกำหนด			
6. ระดมความคิดเพื่อจัดทำคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน			
7. นักเรียนออกแบบโครงงานเพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์			
8. ผู้บริหารโรงเรียนและครูออกแบบโครงงานหรือกิจกรรมเพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์			
9. ประชาสัมพันธ์คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน			
10. นักเรียน ครู ผู้บริหาร ลงมือปฏิบัติตามโครงงานหรือกิจกรรมที่ออกแบบไว้			
11. รณรงค์การสร้างแบบอย่างที่ดี (Role Model)			
12. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์			
13. นำคุณธรรมอัตลักษณ์ไปบูรณาการกับการเรียนการสอน			
14. วางแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน			
15. วางแนวทางการติดตามนิเทศภายใน การประเมินการจัดทำเครื่องมือนิเทศและเครื่องมือประเมินผล			
16. วางกลไกการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม			
17. ดำเนินการประเมินภายในตามแนวทางที่ได้ตั้งไว้			
18. ดำเนินการประเมินผลตามแนวทางที่ได้ตั้งไว้			
19. ดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วม			

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรม	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี
20. วิเคราะห์ผลการติดตามนิเทศภายในและการประเมิน			
21. นำผลการติดตามนิเทศภายในและการประเมินผลไปใช้ในการพัฒนา			
22. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน			
23. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมตามมูลนิธิสฤติคุณกำหนด			
24. ประชาสัมพันธ์			
25. ถอดบทเรียนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม			

ที่มา: ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 25.

นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดตั้งทีมงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมขึ้น ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ช่วยติดตาม การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จของงานโรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพของครูแกนนำและนักเรียนแกนนำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพให้โอกาสได้ทำงาน มอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน และช่วยให้แกนนำสามารถสร้างทีมงานร่วมกันได้ ผู้บริหารควรติดตาม เสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ และให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลรวมร่วมกัน

6.2 การสร้างการมีส่วนร่วม

ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ควรให้โอกาสทุกกลุ่มในการให้ข้อมูลให้คำแนะนำ ให้โอกาสร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

6.3 การส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรง

การเสริมแรงบวกที่ผู้บริหารเลือกใช้ ทั้งการชมเชย ยกย่อง ให้เกียรติ ให้โอกาสร่วมงานจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ส่งเสริมให้การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมเป็นไปอย่างอบอุ่นเป็นกันเอง และเพิ่มแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานได้

6.4 การนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรม

ระบบการนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ มีจุดประสงค์เพื่อเยี่ยมชมการดำเนินงานของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการคุณธรรมมุ่งให้คำปรึกษาแนะนำและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งในโรงเรียน โดยนิเทศอาสาจะรับฟังความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ของทุกกลุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน สนับสนุนการสร้างทีมงานนิเทศภายในของโรงเรียน และการจัดนิเทศติดตามโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมถอดบทเรียนความสำเร็จ

ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเพื่อนำไปขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ทั่วถึงศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ พบว่า ระบบการนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรมเป็นกลไกและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กระบวนการ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมบรรลุผลสำเร็จ

โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศติดตามภายใน เพื่อร่วมเตรียมความพร้อมของการปฏิบัติงาน รับฟังความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ติดตามเป็นกำลังให้ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ร่วมประเมินผลและถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียน

6.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในโลกของการทำงานสมัยใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลพัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกิจกรรมหนึ่งในระบบ การจัดการความรู้ ประกอบด้วย การค้นหา สร้าง รวบรวม กลั่นกรองและจัดเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ตลอดเวลา ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องต้องเรียนรู้ สร้างระบบ และให้ความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้สามารถ ดึงความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทั้งเคล็ดลับในการปฏิบัติงาน เทคนิคในการทำงาน เทคนิคการแก้ปัญหา และปัจจัยที่ส่งให้ประสบผลสำเร็จ เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะนำมาจัดให้เป็นระบบเพื่อช่วยให้เข้าถึงข้อมูลสะดวกและนำไปใช้ได้ง่ายโดยมีวิธีการดังนี้

6.5.1) จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็น โดยอาจประชุมแบบปกติ หรือผ่านการสื่อสารทางไกลรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรวบรวมผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและความสำเร็จรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

6.5.2) สร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรม โดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการนำไปใช้ รวมทั้งจัดข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้ประโยชน์พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต่อไป และจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้รอบใหม่หมุนเวียนไปตลอด

6.5.3) รวบรวมผลงานของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและโครงการคุณธรรมที่ประสบผลสำเร็จดีเด่น จัดเป็นวิธีปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย

6.5.4) รวบรวมรายชื่อครูและนักเรียนที่มีผลงานดี มีความชำนาญเชี่ยวชาญในการทำโครงการคุณธรรม หรือกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อพัฒนาศักยภาพเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและผลักดันให้สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการพัฒนาคุณธรรมมากขึ้น

6.5.5) จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจะช่วยขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และยกระดับมาตรฐานกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ดีขึ้น

6.6 การประเมิน

โรงเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ทำหน้าที่เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม มีโครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติ รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม และบูรณาการคุณธรรมในชั้นเรียน ครบทุกประการแล้ว โรงเรียนต้องจัดทำผลการประเมินผล เพื่อให้ทราบผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของนักเรียนไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

6.6.1) โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิ ยูวสตรีคคุณ จำนวน 7 เรื่อง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากิจกรรมที่จะกระทำให้สอดคล้องกับคุณธรรม อัตลักษณ์ และกำหนดตัวชี้วัดให้เหมาะสมที่จะใช้วัดหรือประเมินผลที่จะเกิดขึ้น

ตาราง 5 ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยูวสตรีคคุณ

ตัวชี้วัด	หลักฐาน / ร่องรอย / ลักษณะที่พบ
1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทั้งโรงเรียน	- ครู นักเรียนและบุคลากรทราบแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน - มีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง - ครูและนักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทายโต้ตอบอย่างมีสัมมาคารวะ - สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาด รมรื่น น่าเรียน
2. ใช้โครงการคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา	- ครู นักเรียน ผู้บริหาร แบ่งงานรับผิดชอบพัฒนาโรงเรียน - มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่แต่ละคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ
3. พฤติกรรมพึงประสงค์เพิ่มขึ้น	- ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีวินัยในการปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบ - ครู นักเรียน ผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง	- ครู นักเรียน ผู้บริหาร ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม	- บรรยายภาคในโรงเรียนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน ครู นักเรียน ผู้บริหาร ร่วมกันปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	หลักฐาน / ร่องรอย / ลักษณะที่พบ
6. มีองค์ความรู้ และมีการบูรณาการคุณธรรมในชั้นเรียน	- มีองค์ความรู้/นวัตกรรม การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เผยแพร่ได้ และ/หรือ มีแผนการเรียนรู้การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม	- โรงเรียนมีความพร้อมในการเป็นแหล่งศึกษาดูงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ที่มา: ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 27.

6.6.2) กำหนดตัวชี้วัดย่อยของโครงการคุณธรรม และ/หรือกิจกรรมคุณธรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อพิจารณาความสอดคล้องที่จะส่งผลให้เกิดตัวชี้วัดหลักของโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณ เช่น ตัวชี้วัดย่อย

(1) จำนวนนักเรียนที่มาโรงเรียนทันเวลา

(2) จำนวนนักเรียนที่ส่งการบ้านทุกครั้ง

ตัวชี้วัดหลัก : จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์เพิ่มขึ้น

6.6.3) โรงเรียนควรกำหนดวิธีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลให้เหมาะสม สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

6.6.4) โรงเรียนควรประเมินความก้าวหน้าของงานตามช่วงระยะเวลาที่ต้องการและนำผลที่ได้จากการประเมินความก้าวหน้าไปปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ส่วนการประเมินผลสรุปเมื่อครบปีสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในรอบปีต่อไป

6.6.5) ควรให้โอกาสทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการ/กิจกรรมของตัวเองและเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในโรงเรียนอย่างทั่วถึง

6.6.6) แบบฟอร์มการประเมินตนเองของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนสามารถใช้เพื่อการวางแผนในช่วงเริ่มต้นงาน และใช้เพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติงานให้ทันต่อเหตุการณ์ในระหว่างการทำงาน แบบประเมินตนเองจะช่วยให้โรงเรียนทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงในการดำเนินงาน และทำให้ทราบจุดเด่น จุดดีของโรงเรียนคุณธรรมที่ควรนำไปขยายผล ทั้งนี้การใช้แบบประเมินตนเองของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จะเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนเอง ที่จะใช้แบบประเมินตนเองเพื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

6.7) การถอดบทเรียน

การถอดบทเรียน หมายถึง การทบทวนประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยทบทวนสิ่งที่ปฏิบัติ ทำความเข้าใจ สรุปความรู้วิเคราะห์เหตุและปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การถอดบทเรียนเป็น

วิธีการช่วยให้โรงเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เพื่อประโยชน์ในการสรุปทเรียนที่เป็นรูปธรรมได้จากกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งผลการดำเนินงานตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนซึ่งเป็นเป้าหมาย และปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบผลสำเร็จและกระบวนการทำงานแบบใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจริง โดยไม่ได้คาดหมายล่วงหน้า ทั้งกระบวนการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและกระบวนการที่พึงระมัดระวังในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ดังนี้

6.7.1) กำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียนให้มีการทบทวนวิเคราะห์หลังการปฏิบัติงาน (After Action Review) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งหรือแต่ละกิจกรรมตามความต้องการของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้คณะทำงานเกิดความตื่นตัวและรู้สึกผูกพันอยู่กับงาน ติดตามปรับปรุง การทำงานแต่ละครั้งอย่างต่อเนื่อง

6.7.2) มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้คณะทำงานแต่ละคน ๆ เพื่อมีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการถอดบทเรียน ทั้งการวางแผน กระบวนการทำงาน กิจกรรมและเป้าหมาย เครื่องมือ วิธีการปฏิบัติ บทบาทของผู้เข้าร่วมงาน ขอบเขตของงานและผลงานที่ต้องการ เป็นต้น

6.7.3) โรงเรียนควรจัดให้มีการถอดบทเรียนกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และโครงการคุณธรรมที่ประสบผลสำเร็จ ควรวิเคราะห์ผลงานที่เกิดขึ้นจริง เปรียบเทียบกับผลที่โรงเรียนคาดหวังไว้ เพื่อทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และผลงานที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อทราบว่าผลงานที่เกิดขึ้น เกิดอย่างไร มีปัจจัยอะไรเสริมหนุนหรือขัดขวาง

6.7.4) หลังการถอดบทเรียนทุกเรื่อง ควรสังเคราะห์บทเรียนที่ได้รับทั้งการวางแผน กระบวนการทำงาน กิจกรรมและเป้าหมาย ฯลฯ เพื่อรู้ว่าสิ่งใดควรละเว้น สิ่งใดควรที่จะนำมาปรับปรุงนำไปทำต่อไป และสรุปข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริง

6.8) ประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์จะช่วยขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง ช่วยให้รู้วิธีการในการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อภาคเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมให้แก่เยาวชนของประเทศ โดยมีลำดับดังนี้

6.8.1) โรงเรียนควรจัดประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงาน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างเครือข่ายและสื่อวีดิทัศน์จัดกิจกรรมหน้าเสาธง จัดสื่อตามสายในโรงเรียน

6.8.2) บูรณาการกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมสอดแทรกไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

6.8.3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ จัดกิจกรรมพูดคุย เล่าสู่กันฟังในกลุ่มย่อยต่าง ๆ จัดนิทรรศการทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน จัดประชุมสัมมนาในกลุ่มโรงเรียน เครือข่าย ให้ความร่วมมือเหมือนในการจัดสัมมนารายงานนวัตกรรมโรงเรียนคุณธรรมที่จัดขึ้นในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

6.8.4) เตรียมความพร้อมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม โดยจัดหาวิทยากรที่มีความสามารถในการนำเสนอผลงานความสำเร็จและเตรียมข้อมูลการรายงานที่กระชับและ

ชัดเจน สะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อโรงเรียนได้รับการตอบรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม

สรุปได้ว่า ในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติทั้งโรงเรียนให้ปฏิบัติต่อนักเรียนเน้นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนและปฏิบัติจากด้านล่างขึ้นสู่บน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและต้องปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีกระบวนการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอยู่ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้และการยอมรับ การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรม อัตลักษณ์) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม เมื่อผู้บริหารและครูได้สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. แล้วต่อมาได้เข้ารับการอบรมเรื่องกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณ จนมีองค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน จึงได้นำมาขยายผล เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ด้วยการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 6 ขั้นตอน ตามแนวทางที่มูลนิธิยุวสถิรคุณกำหนดไว้ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560: 17-47)

ขั้นตอนที่ 6 สรุปได้ว่า การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง เครื่องมือสำคัญที่เป็นกลไกในการ ขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ที่ช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ได้แก่ การวางแผนการดำเนิน กิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรม การสร้างการมีส่วนร่วม การส่งเสริมสนับสนุน และเสริมแรง การนิเทศติดตาม โรงเรียนคุณธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผล การถอดบทเรียน และการประชาสัมพันธ์ ถู้อแบบแนวทางหรือเปรียบเสมือนแผนที่ที่จะนำพาให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน ได้นำไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้โครงการโรงเรียนคุณธรรมประสบผลสำเร็จ

4. แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม

เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความกตัญญู 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุทิศการณืคุณธรรม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างน้อยร้อยละ 35 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โรงเรียนทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และเพื่อให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีแนวทางการดำเนินงาน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น จำนวน 10 เรื่อง โดยมอบหมายให้สำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเอกสารแนวทาง

การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ จำนวน 10 เรื่อง เพื่อให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยจัดกิจกรรมการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 3-4) ประกอบด้วย

- 1) แนวทางการจัดค่ายเยาวชนคนคุณธรรม
- 2) แนวทางการจัดทำโครงการพัฒนาจริยคุณ
- 3) แนวทางการผลิตนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี
- 4) แนวทางการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- 5) แนวทางการจัดกิจกรรม 10,000 ครูชน คนคุณธรรม
- 6) แนวทางการจัดกิจกรรม คีนคุณธรรมสู่ห้องเรียน
- 7) แนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวคุณธรรม
- 8) แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน
- 9) แนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม
- 10) แนวทางการจัดทำภาพยนตร์สั้นคุณธรรม สพฐ.

4.1 ความเป็นมาของแนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน

แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน จัดทำขึ้นเพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้เกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับ 1 ดาว โรงเรียนตรวจสอบตนเอง ระดับ 2 ดาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบ ระดับ 3 ดาว ทีมเคลื่อนที่เร็ว (RT) เป็นผู้ตรวจสอบ ระดับ 4 ดาว ทีมขับเคลื่อนคุณธรรมด่วนพิเศษ (EMS) เป็นผู้ตรวจสอบและระดับ 5 ดาว คณะทำงานส่วนกลางจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ตรวจสอบ โดยแต่ละระดับมีเกณฑ์การตรวจสอบที่แตกต่างกันซึ่งโรงเรียนสามารถศึกษาและนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 5-20) จุดมุ่งหมายกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม

4.1.1 เพื่อตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

4.1.2 เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้เป็นต้นแบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

4.1.3 เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

4.2 กิจกรรมยกระดับโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม

กิจกรรมนี้มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโครงการ เป็นการเชิดชูเกียรติด้วย ซึ่งในกิจกรรมนี้ จะมีการตรวจสอบคุณภาพและการยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยมีเกณฑ์การตรวจคุณภาพอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

4.2.1 ระดับ 1 ดาว (โรงเรียนตรวจสอบตัวเอง) โรงเรียนส่งผลการตรวจสอบตนเองไปให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้

- 1) โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมที่เป็นระบบต่อเนื่อง
- 2) โรงเรียนดำเนินการค้นหาปัญหา สาเหตุ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และคุณธรรม ในการแก้ปัญหา กำหนดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ปฏิบัติตามคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียนหรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- 3) โรงเรียนมีการจัดค่ายยุวชนคนคุณธรรม
- 4) โรงเรียนจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน
- 5) นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- 6) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยผ่านโครงการคุณธรรมและกิจกรรมอื่น ๆ
- 7) มีผลงานโครงการคุณธรรมระดับห้องเรียน
- 8) โรงเรียนสะอาด บรรยากาศร่มรื่น สวยงามปลอดภัยมีสถานที่ในการปลูกฝังปฏิบัติด้านคุณธรรม
- 9) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด (ของปีที่ขอรับการตรวจสอบ)

4.2.2 ระดับ 2 ดาว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบ) โรงเรียนที่ได้รับการตรวจสอบยกระดับคุณภาพ 2 ดาว สามารถขอรับการตรวจสอบในระดับ 3 ดาว หรือข้ามไปขอรับการตรวจสอบในระดับ 4 ดาวได้ โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้

- 1) โรงเรียนสมัครเข้ารับการยกระดับเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 2 ดาว
- 2) โรงเรียนรายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เอกสารประกอบ
- 3) โรงเรียนดำเนินการยกระดับโดยจัดกิจกรรมในระดับ 1 ดาว ครบทุกข้อ
- 4) โรงเรียนมีนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี
- 5) โรงเรียนจัดทำโครงการพัฒนาจริยคุณ
- 6) ครูมีการสร้างเครือข่ายในโรงเรียน
- 7) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยผ่านโครงการคุณธรรมและกิจกรรมอื่น ๆ
- 8) ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- 9) นักเรียนจัดตั้งกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมตามความสนใจ ปฏิบัติกิจกรรมด้านคุณธรรม
- 10) นักเรียนสามารถนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้จากโครงการคุณธรรมขยายผลภายในโรงเรียน

11) โรงเรียนมีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการด้านคุณธรรมกิจกรรมด้านคุณธรรม

12) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด (ของปีที่ขอรับการตรวจสอบ)

4.2.3 ระดับ 3 ดาว (ทีมเคลื่อนที่เร็ว (RT) เป็นผู้ตรวจสอบ) โรงเรียนที่ได้รับการตรวจสอบยกระดับคุณภาพ 3 ดาว สามารถขอรับการตรวจสอบในระดับ 4 ดาว หรือข้ามไปขอรับการตรวจสอบในระดับ 5 ดาวได้ โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้

- 1) โรงเรียนสมัครเข้ารับการยกระดับเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว
- 2) รายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ./เอกสารประกอบ ระดับ 3 ดาว
- 3) มีการดำเนินการยกระดับโดยจัดกิจกรรมในระดับ 2 ดาว ครบทุกข้อ
- 4) โรงเรียนมีนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี ที่ผ่านการพัฒนาต่อเนื่อง
- 5) โรงเรียนมีแผนภูมิการดำเนินงานด้านคุณธรรม มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาด้านคุณธรรม
- 6) โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสือ และอื่น ๆ
- 7) โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน
- 8) โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้นำเยาวชนด้านคุณธรรม
- 9) โครงการคุณธรรม เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นได้
- 10) นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการจัดกิจกรรมตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

11) นักเรียนได้รับรางวัลคุณธรรมในระดับต่าง ๆ

12) ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

13) ครูมีการสร้างเครือข่ายด้านคุณธรรมกับครูโรงเรียนอื่น

14) โรงเรียนมีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการด้านคุณธรรม

15) กลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมของนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรมระหว่างโรงเรียน

16) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด (ของปีที่ขอรับการตรวจสอบ)

4.2.4 ระดับ 4 ดาว (ทีมขับเคลื่อนคุณธรรมด่วนพิเศษ (EMS) เป็นผู้ตรวจสอบ) โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้

- 1) โรงเรียนสมัครเข้ารับการยกระดับเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว
- 2) รายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ./เอกสารประกอบระดับ 4 ดาว

3) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมโดยเป็นวิทยากรด้านคุณธรรมผ่านการประเมินที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรม มีผลงานทางวิชาการนวัตกรรม หรือผลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรมและเป็นผู้นำกิจกรรมด้านคุณธรรมในระดับต่าง ๆ

4) มีการดำเนินการยกระดับโดยจัดกิจกรรม ในระดับ 3 ดาวทุกข้อพร้อมเอกสารหลักฐานรายงานในระดับ 3 ดาว

5) มีนวัตกรรมการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของครูสู่คุณธรรม

6) มีการจัดกิจกรรมครอบครัวคุณธรรม

7) ผู้บริหารสถานศึกษาและหรือครูได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น 10,000 ครูชน คนคุณธรรม ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

8) มีการเผยแพร่โครงการคุณธรรม สู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย

9) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ คุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยผ่านโครงการคุณธรรมและกิจกรรมอื่น ๆ

10) นักเรียนสร้างเครือข่ายผู้นำเยาวชนกับโรงเรียนอื่น

11) นักเรียนทำโครงการคุณธรรม ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้จากโครงการคุณธรรม สามารถเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นได้ รวมถึงมีการเผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ

12) กลุ่ม/ชุมนุม/ชมรม ปฏิบัติกิจกรรมขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรมกับชุมชน

13) ครูเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรภายในหรือภายนอก ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับเขตตรวจราชการ

14) ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับเขตตรวจราชการ

15) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด (ของปีที่ขอรับการตรวจสอบ)

4.2.5 ระดับ 5 ดาว (คณะทำงานส่วนกลางจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ตรวจสอบ) โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้

1) โรงเรียนสมัครเข้ารับการยกระดับเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 5 ดาว

2) รายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ./เอกสารประกอบระดับ 5 ดาว

3) รายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ./เอกสารประกอบระดับ 4 ดาวครบทุกข้อแล้ว

4) ครูเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรภายในหรือภายนอก ระดับภูมิภาค/ประเทศ

5) ครูมีความประพฤติ ปฏิบัติตนตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิด
โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 5 ประการ และเป็นแบบอย่างที่ดี

6) ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับภูมิภาค/
ประเทศ

7) โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศด้านคุณธรรม มีการจัดป้ายนิเทศด้านคุณธรรม
จัดทำเอกสารเผยแพร่ และเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

8) โรงเรียนผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ
หน่วยงานภาครัฐในระดับสูงขึ้นไป

9) โรงเรียนมีกิจกรรมนิเทศ กำกับ ติดตามโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

10) โรงเรียนมีการสร้างเครือข่าย โรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก และม
ีการสร้างเครือข่ายกับองค์กร หน่วยงาน มูลนิธิ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ชัดเจน
เป็นรูปธรรม

11) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

12) มีนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ในการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ
การบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

13) เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

14) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบ
แนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด (ของปีที่ขอรับการตรวจสอบ)

4.3 การดำเนินกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม

เมื่อโรงเรียนมีความพร้อมแล้วก็จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสมัครเข้าขอรับ
การประเมินตามกรอบเวลาที่ได้กำหนดไว้ในกิจกรรมการดำเนินการ ดังนี้

ตาราง 6 กิจกรรมการดำเนินการโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน

กิจกรรมหลัก/แนวปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ระดับ 1 ดาว 1. โรงเรียนดำเนินงานตามเกณฑ์การตรวจสอบที่กำหนดในระดับ 1 ดาว 2. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพตนเองตามเกณฑ์การตรวจสอบระดับ 1 ดาว 3. สรุปและรายงานผลการตรวจสอบไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาและรับรองผลการตรวจสอบ	สิงหาคม	รร. สพท.
ระดับ 2 ดาว 1. โรงเรียนสมัครเข้ารับการตรวจสอบเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 2 ดาว 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบโรงเรียนตามเกณฑ์การตรวจสอบระดับ 2 ดาว 3. คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัครเข้ารับการตรวจสอบ 4. คณะกรรมการสรุปผลการตรวจสอบและประกาศผลการตรวจสอบโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 2 ดาว 5. สพท. รายงานผลการตรวจสอบไปยัง สพฐ.	พฤศจิกายน	รร. สพท.
ระดับ 3 ดาว 1. โรงเรียนสมัครเข้ารับการตรวจสอบเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว 2. สพท. รวบรวมเอกสารและใบสมัครส่งไปให้ประธานทีมเคลื่อนที่เร็ว (RT) ของเขตตรวจราชการ 3. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ประธาน RT สังกัดประกาศแต่งตั้ง RT เป็นกรรมการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัครเข้ารับการตรวจสอบ 4. คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัครเข้ารับการตรวจสอบ 5. คณะกรรมการสรุปผลการตรวจสอบ และประกาศผลการตรวจสอบโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว 6. ประธาน RT รายงานผลการตรวจสอบไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ธันวาคม	รร. สพท.

ตาราง 6 (ต่อ)

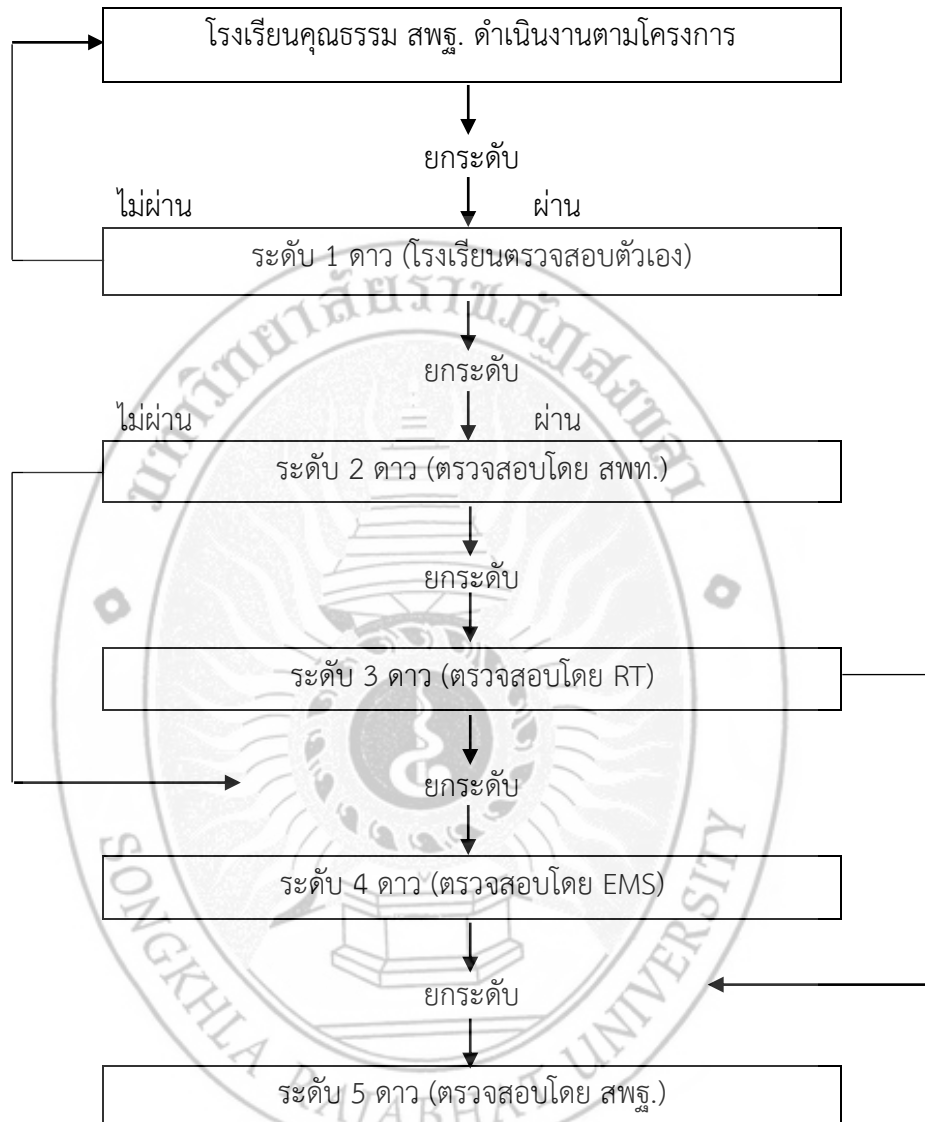
กิจกรรมหลัก/แนวปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ระดับ 4 ดาว 1. โรงเรียนสมัครเข้ารับการตรวจสอบเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว 2. RT รวบรวมเอกสารและใบสมัครส่งไปให้เลขานุการทีมขับเคลื่อนคุณธรรมด่วนพิเศษ (EMS) 3. สพฐ. แต่งตั้ง EMS เป็นกรรมการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัคร 4. คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัครเข้ารับการตรวจสอบ 5. คณะกรรมการสรุปผลการตรวจสอบและ สพฐ. ประกาศผลการตรวจสอบโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	มกราคม	RT EMS
ระดับ 5 ดาว 1. โรงเรียนสมัครเข้ารับการตรวจสอบเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 5 ดาว 2. เลขานุการ EMS รวบรวมเอกสารและใบสมัครส่งไปให้คณะกรรมการส่วนกลาง 3. สพฐ. แต่งตั้งคณะกรรมการส่วนกลางเป็นกรรมการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัคร 4. คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบโรงเรียนที่สมัครเข้ารับการตรวจสอบ 5. คณะกรรมการสรุปผลการตรวจสอบและ สพฐ. ประกาศผลการตรวจสอบโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 5 ดาว 6. ยกย่องเชิดชูเกียรติโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 5 ดาว	กุมภาพันธ์	สพฐ.

คำอธิบาย RT หมายถึง คณะทำงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัด ทีมเคลื่อนที่เร็ว (Roving Teams : RT)

EMS หมายถึง คณะทำงานจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เป็นทีมขับเคลื่อนด่วนพิเศษ ระดับภูมิภาค (EMS : Express Moral Service)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 16-18)

แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน

ภาพ 3 แผนผัง Flow Chart แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 19)

4.4 ผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิด

4.4.1 โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้รับการยกระดับคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม จนได้รับการยอมรับจากนักเรียน ครู ผู้บริหาร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

4.4.2 โรงเรียนได้รับการพัฒนาเป็นต้นแบบโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และเป็นแหล่งศึกษาดูงาน

4.4.3 โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นโรงเรียนที่มีที่ยืน

4.4.4 นักเรียนได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก

4.5 การประเมินผลกิจกรรม

ในการประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในแต่ละระดับดาวนั้นได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานดังนี้

ตาราง 7 ตัวชี้วัดความสำเร็จ หลักฐาน ร่องรอย ลักษณะที่พบ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หลักฐาน ร่องรอย ลักษณะที่พบ
ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ ระดับ 1 ดาว ★	1. รายงานผลการรับรองการตรวจสอบตนเอง ของโรงเรียน 2. สรุปผลการรับรองการตรวจสอบของ สพฐ.
ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ ระดับ 2 ดาว ★★	1. ประกาศผลการตรวจสอบของ สพฐ. 2. รายงานผลการตรวจสอบของ สพฐ. ที่รายงานไปยัง สพฐ.
ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ ระดับ 3 ดาว ★★★	1. ประกาศผลการตรวจสอบของ สพฐ. 2. รายงานผลการตรวจสอบของ RT ที่รายงาน ไปยัง สพฐ.
ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ ระดับ 4 ดาว ★★★★	1. ประกาศผลการตรวจสอบของ EMS 2. รายงานผลการตรวจสอบของ EMS ที่รายงานไปยัง สพฐ.
ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ ระดับ 5 ดาว ★★★★★	ประกาศผลการตรวจสอบของ สพฐ.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 20)

สรุป กิจกรรมโรงเรียนต้องมีที่ยืนเป็นกิจกรรมที่มีเป้าประสงค์ให้โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้คณะผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการให้ก้าวหน้า พร้อมกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและตัวชี้วัดให้ชัดเจน กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นแนวทางให้โรงเรียนที่ได้ดำเนินโครงการจนประสบผล เป็นที่น่าพอใจจะได้อาศัยเป็นคู่มือเพื่อยกระดับโรงเรียน ให้ได้ในระดับดาวที่สูงขึ้น เพื่อจะได้มีโอกาสเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ ให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความมุ่งมั่นจะพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ตั้งอยู่เลขที่ 884 หมู่ที่ 4 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตุล จังหวัดสตุล มีพื้นที่ครอบคลุม 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสตุล อำเภอละงู อำเภอท่าแพ อำเภอกวนกาหลง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอกวนโดน อำเภอมะนัง ประกอบด้วย ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา ศูนย์เครือข่าย 16 เครือข่าย ได้แก่ ศูนย์เครือข่ายสันหลังมังกร ศูนย์เครือข่ายเมืองสตุล ศูนย์เครือข่ายพญาบังสา ศูนย์เครือข่ายชัยพัฒนา ศูนย์เครือข่ายกวนโดน ศูนย์เครือข่ายดอกกาหลง ศูนย์เครือข่ายทุ่งนุ้ยสัมพันธ์ ศูนย์เครือข่ายบาราเกด ศูนย์เครือข่ายไผ่สีทอง ศูนย์เครือข่ายทุ่งหว้า อันดามัน ศูนย์เครือข่ายสุโขทัยแปดโกดอน ศูนย์เครือข่ายมะนัง ศูนย์เครือข่ายภูผาวารี ศูนย์เครือข่ายปากน้ำแหลมสน ศูนย์เครือข่ายเสมากำแพง ศูนย์เครือข่ายละงู รวมมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 159 โรงเรียน (ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563) โดยมีทิศทางการดำเนินงานตามกรอบวิสัยทัศน์ว่า พัฒนาศักยภาพ ครู บุคลากร และผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 และมีพันธกิจ คือ 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) พัฒนาศักยภาพ และคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 4) สร้างโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 5) พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 6) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และ 7) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล, 2563)

นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุลได้กำหนดกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 2 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และห่างไกลยาเสพติด และกลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร จัดการการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล, 2563)

ในส่วนของการดำเนินงาน ด้านการปลูกฝังคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล ได้มีเป้าหมายในการดำเนินงานโดยผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิด ที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา รักษากฎหมาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล มีสมดุลในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ

ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา และยังมีนโยบายในการขับเคลื่อน มาตรการสู่การปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 การศึกษาเพื่อความมั่นคง และในมาตรการที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตามแนวศาสตร์พระราชา และสอดคล้อง กับนโยบายที่สำคัญ คือ กิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จร้อยละ 100 ของโรงเรียนดำเนินการโรงเรียนคุณธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2563)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

มีผู้ศึกษาและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยผู้วิจัย ได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

แก้วตา พึ่งตนเอง (2555: 70-78) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พิจารณาในภาพรวม พบว่า กระบวนการวางแผน (P-plan) การปฏิบัติตามแผน (D-do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C-check) และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A-act) มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามแผน รองลงมา ด้าน การวางแผน และด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้าน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน

นุชรินทร์ ปามูล (2559: 97-105) ได้ศึกษาเรื่อง การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซว วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนิน โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ผลการศึกษา ภาพรวมของคุณภาพของนักเรียน ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ มีมารยาท สุภาพเรียบร้อย มีจิตสาธารณะและมีน้ำใจ คุณภาพของการดำเนินงานโครงการ พบว่า ภาพรวมของ การประเมินผลโครงการมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้เรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการมีความพึงพอใจ แผนงานโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา การวิจัยประเมินผลและพัฒนาที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ พบว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม 2 เรื่อง มีการประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีการพัฒนาบุคลากรการระดมความคิดเห็นและนำเสนอโครงการคุณธรรมร่วมกัน 2) ศึกษา เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามโครงการ กองทุนการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหาร จัดการโครงการ วิทยาลัยคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสัมฤทธิ์ผลด้านความ พึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินโครงการ การสนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศ ติดตามการประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้

การดำเนินโครงการเป็นไปในทางที่ดี ส่วนเหตุปัจจัยฉุดรั้งในการดำเนินโครงการ คือ ครูมีภาระงาน เยอะเนื่องจากครูมีน้อย นักเรียนบางส่วนยังให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อยซึ่งผู้วิจัยได้เสนอ แผนงานโครงการทั้งหมดโดยมีช่วงเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการพัฒนาต่อยอดและยกระดับขึ้นในปีถัดไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน โครงการให้ดีขึ้น

กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์ (2561: 96-98) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ด้านความพอเพียง ควรน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของครู โดยการจัดอบรมหรือถ่ายทอดจากผู้มีประสบการณ์ควรสร้างความตระหนักให้ครูจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง เริ่มจากการบันทึกรายได้ กำหนดรายจ่ายในแต่ละเดือน และบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ติดตามและประเมินผล ด้านความรับผิดชอบ ควรใช้กระบวนการ PDCA คือ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) และ Act (การดำเนินการให้เหมาะสม) มาช่วยในการทำงานของครู มอบหมายงานให้ชัดเจน และเหมาะสมกับคนที่ได้รับ

กลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561: 185-198) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผน (P : Planning) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษา สังกัด สพพ. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ในกระบวนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ กระบวนการสร้าง ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ และการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการจัดองค์การ (O : Organizing) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษา สังกัด สพพ. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม การกำหนดวิธีบรรลุนคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน และดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C-Check) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษา สังกัด สพพ. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศติดตาม และการประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A-Act) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษา สังกัด สพพ. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

พงษ์พันธ์ ตียะบุตร (2562: 136-139) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านโรงเรียน และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านครู 2) ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุด คือ ด้านครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาต่ำสุด คือ ด้านโรงเรียน และ 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 โรงเรียนมีกิจกรรมการดำเนินงาน 4 ประการ เช่น การประชุมระหว่าง คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำเพื่อร่วมกันวางแผน กำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทั้งระยะสั้นและยาว ด้านที่ 2 ผู้บริหารมีกิจกรรมการดำเนินงาน 3 ประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการรายงานผลอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลา และนำผลการดำเนินงานมาวางแผนการพัฒนาในปีต่อไปให้ดีขึ้น ด้านที่ 3 ครู มีกิจกรรมการดำเนินงาน 5 ประการ เช่น ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมให้ผู้เรียนโดยผ่านโครงการคุณธรรมและกิจกรรมอื่นที่โรงเรียนกำหนดไว้ และ ด้านที่ 4 นักเรียน มีกิจกรรมการดำเนินงาน 5 ประการ เช่น ครูและนักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมละลายพฤติกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี และแนวทาง แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ควรพัฒนา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำความดี

เกรียงไกร ผาดไธสง (2562: 144-147) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรมตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ (1) ด้านการปฏิบัติตามแผน (2) ด้านการติดตามนิเทศงาน (3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (4) ด้านการวางแผนงานคุณธรรม (4.1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ (4.2) การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ (4.3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน (4.4) การกำหนดวิธีบรรลุ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ตามลำดับ

จักรี วงศ์อักษร (2562: 119-122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น 2) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม 3) มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน 4) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม 5) มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 6) มีองค์ความรู้ในวัฒนธรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและมีการบูรณาการกับการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียนและ 7) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง 2) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 5) แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ที่ควรพัฒนา ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) มุ่งองค์ความรู้ในวัดกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 2) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

พระมหารัตน์ อินทิสวัสดิ์ (ตึกขปญญ) (2563: 185-188) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ 1) ศึกษาและถอดบทเรียนกรณีศึกษาการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ โรงเรียนบ้านกลางนาเตือ มี 6 บทเรียนที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุผล และใช้ 4 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน 2) ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกลางนาเตือ ต่อโรงเรียนและชุมชนบ้านกลางนาเตือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และพิจารณาจากประสิทธิผลที่เกิดขึ้นใน 2 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพต่อโรงเรียน 1 และ 2) ประสิทธิภาพต่อชุมชน สำหรับประสิทธิผลต่อโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว (2) ได้รับคัดเลือกเป็นหน่วยขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ ประสิทธิภาพต่อชุมชน แยกเป็น 2 ภาคส่วน มีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80 สำหรับประสิทธิผลต่อชุมชนบ้านกลางนาเตือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นช่วงวัยที่กำลังเรียนรู้ในเรื่องความดี ความงาม หากได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะที่ดีก็จะเป็นทรัพยากรที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ อีกทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการ พร้อมทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ต้องมีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือกันเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามให้เกิดมีในกลุ่มเยาวชนไทย โดยเฉพาะในการพัฒนาต้องมีขั้นตอนกระบวนการในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจริงจัง และมีการประเมินผลเพื่อให้ทราบผลการพัฒนาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในแต่ละแห่ง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จากการรวบรวมเอกสารการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ พบว่า

Kirk and Winthrop (2008: 876-888 อ้างถึงใน พงษ์พันธ์ ดิยะบุตร, 2562: 88) ได้ศึกษาครูในโรงเรียนชุมชนหรือโรงเรียนบ้านของอัฟกานิสถาน คือ ผู้ที่ได้รับบทบาทสำคัญในการดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ๆ ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลได้ โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง ซึ่งคุณครูเหล่านี้มีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จะได้รับการเสนอชื่อจากชุมชนเพื่อให้ทำหน้าที่สอนโดยไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการสอนหรือแม้แต่วุฒิการศึกษา ในขณะที่เดียวกันครูเหล่านี้ก็รู้สึก

ไม่มั่นใจในทักษะการสอนของตนเองต้องการผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาและสนับสนุนด้วย แต่คุณครูเหล่านี้ก็ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของตนเองที่มีต่อชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคาดหวังเกี่ยวกับการให้คำแนะนำของเด็ก การสร้างความศรัทธาพร้อมทั้งส่งเสริมเกี่ยวกับคุณธรรมและลักษณะการแสดงออกเชิงจริยธรรมของเด็ก ๆ ในลักษณะที่ชุมชนต้องการ หรือมีคุณธรรมจริยธรรมตามแบบของชุมชน

NGO League of experts-LEX (2008: อ้างถึงใน พงษ์พันธ์ ดิยะบุตร, 2562: 88) ในประเทศเซอร์เบียประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดค่านิยมเกี่ยวกับคุณธรรมในระบบประเทศอย่างรุนแรง จึงได้มีการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมและสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านค่านิยมขึ้น ซึ่งในโครงการนี้ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก ประกอบไปด้วย การดำเนินการสรรหาผู้ที่มีผลงานและสถาบันที่ส่งเสริมเกี่ยวกับด้านคุณธรรมและค่านิยมที่มีผลงานโดดเด่น เพื่อเข้ารับรางวัลซึ่งผู้ได้รับการคัดเลือกนั้นจะต้องผ่านการรับรองจากหน่วยงานในเรื่องของการมีผลงานที่โดดเด่นจริง หรือคุณสมบัติอื่น ๆ ของผู้เข้ารับรางวัล ไม่ได้จำกัดสายอาชีพ ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับรางวัลในพิธีมอบรางวัล ซึ่งวัตถุประสงค์ของช่วงแรกนี้ก็คือ การจัดหาผู้ช่วยส่งเสริมด้านคุณธรรมและค่านิยม ซึ่งบุคลากรเหล่านี้เป็นบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญว่าควรค่าแก่การได้รับรางวัล ซึ่งจากเหตุการณ์นี้จะทำให้บุคคลและสถาบันต่าง ๆ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณธรรมและค่านิยมมากขึ้น ในช่วงที่ 2 ของโครงการ ประกอบด้วย การใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์และจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมและค่านิยม ซึ่งก็จะเป็นการจัดขึ้นเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับค่านิยมคุณธรรมให้กับสาธารณชน โดยมีเหตุผลเบื้องหลังคือการสร้างความมั่นคงทางสังคมให้กับเซอร์เบีย ผู้จัดโครงการมีความคาดหวังว่าการดำเนินงานของโครงการจะทำให้ประชาชนมีพลังในการนำตัวเองให้เริ่มต้นเข้าสู่ระบบการมีค่านิยมด้านคุณธรรม ซึ่งจะมีส่วนทำให้เกิดการสร้าง ความมั่นคงแก่สังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นคุณลักษณะที่จะต้องสร้างให้มีในตัวนักเรียน เพราะเป็นการสร้างนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ต้องประสานความร่วมมือร่วมใจกันและกันอันจะส่งผลให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองดี และในด้านของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา มีความจำเป็นต่อการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน แนวปฏิบัติในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในรูปแบบของการบูรณาการ ไม่ใช่สอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้คู่คุณธรรม โดยได้ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลุนคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ 6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม เพื่อนำผลไปศึกษาแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คัดเลือกและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม
 - 1.2 โครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.3 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โมเดล มูลนิธิยุวสถิรคุณ
 - 1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน โครงการโรงเรียนคุณธรรม
 - 1.5 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่รวบรวมไว้ เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหา กรอบแนวคิดในการวิจัยและโครงสร้างของเครื่องมือ
3. นำผลการวิเคราะห์ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

ขั้นที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 17 โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 349 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2563: 19)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครู จำนวน 332 คน รวม 349 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามรายละเอียด ดังนี้

1. แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน

1.2 ครู กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน โดยดำเนินการดังนี้

1.2.1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามตำแหน่ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรโดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์

1.2.2 สุ่มครูโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละโรงเรียน โดยวิธีจับสลากตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง 181 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งสิ้น 198 คน แสดงรายละเอียด ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
สถานศึกษาขนาดเล็ก	3	3	20	23	3	11	14
สถานศึกษาขนาดกลาง	13	13	267	280	13	145	158
สถานศึกษาขนาดใหญ่	1	1	45	46	1	25	26
รวม	17	17	332	349	17	181	198

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล, 2563. (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กรกฎาคม 2563)

แผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกล มีแบบแผนการวิจัย ดังตาราง 9

ตาราง 9 แผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์การวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	สถิติ/วิเคราะห์
1	เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล	198 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)	ค่าเฉลี่ย \bar{x} ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2	เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา	198 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)	ค่าเฉลี่ย \bar{x} ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test F-test การทดสอบรายคู่ด้วย วิธีการของของเซฟเฟ (Scheffe's Method) และ LSD
3	เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล	198 คน	แบบสอบถาม ที่มีลักษณะ คำถาม ปลายเปิด	การแจกแจงความถี่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบคิดในการวิจัย ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) คือ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล

สตูล ซึ่งมีข้อความครอบคลุมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ 6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีข้อความจำนวน 70 ข้อ ซึ่งแยกตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง จำนวน 10 ข้อ

(คุณธรรมอัตลักษณ์)

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 12 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์การวัดของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยในแต่ละข้อความมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแบบการสร้างแบบสอบถาม เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นและขอบเขตของข้อความให้สอดคล้องครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง จำนวน 70 ข้อ ครอบคลุมข้อความตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย

การเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ 6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมแล้วนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและความถูกต้องในสำนวนภาษา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรอง ฐิติพรวนิช อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

4.2 ดร.จกมล บัวแก้ว อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา

4.3 นายเจนวิทย์ อุตสวโร ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม

4.4 นายสมศักดิ์ อาหลี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนลอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

4.5 นายอุสมาน กาเจ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งดินลู่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรง

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (สิทธิ์ ชีรสรณ์, 2552: 141-142) และคัดเลือกเฉพาะข้อความถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.5-1.00 ไว้ใช้ ผลปรากฏว่าข้อความถามของแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 70 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 30 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 20 คน ดังนี้

5.1 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวม จำนวน 10 คน

5.2 ครู โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 13 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน รวมจำนวน 20 คน

6. หลังการทดลองใช้แบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 72-73) ปรากฏผลได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

7. นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบเสนอโครงการวิจัยและแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและความสอดคล้องของคำถามเสนอต่อสถาบันวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอใบรับรองการทำวิจัยในมนุษย์
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม แล้วไปรับคืนด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน โดยเก็บคืนมาจำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โดยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาบันทึกลงในโปรแกรมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามลำดับดังนี้

1.1 กรอกรหัสแบบสอบถาม และกำหนดตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

1.2.2 ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 209)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติ One-way ANOVA (F-test) กรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่มจะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่ อีกครั้ง โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ในกรณีทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) แล้วไม่พบความแตกต่าง ผู้วิจัยจะใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD

1.2.4 ข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเรียงลำดับจากมากไปน้อย ตอวัตถุประสงคในข้อที่ 3

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 สถิติที่ใช้สำหรับหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

2.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงคของเครื่องมือ ใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) (สัทธี จีรสรณ, 2552: 141-142)

2.1.2 ค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 72-73)

2.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอวัตถุประสงคของการวิจัย ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลพื้นฐาน

- 1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 2) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 1) ค่า t-test
- 2) ค่า F-test สำหรับวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

และหากมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method) แต่ในกรณีทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method) แล้วไม่พบความแตกต่างผู้วิจัยจะใช้การทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	ความถี่
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติทดสอบที
F	แทน	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
df	แทน	องศาอิสระ
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามตำแหน่ง

3.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

3.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 198 คน ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 198 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์
ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 198)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	17	8.59
ครู	181	91.41
รวม	198	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	8	4.04
5-10 ปี	73	36.87
10 ปีขึ้นไป	117	59.09
รวม	198	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	14	7.07
ขนาดกลาง	158	79.80
ขนาดใหญ่	26	13.13
รวม	198	100.00

จากตาราง 10 พบว่า ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ครู จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 91.41 ที่เหลือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.59 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.87 และน้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.04 เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.80 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.13 และน้อยที่สุดคือสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.07

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

การวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมและรายขั้นตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังตาราง 11-17

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมและรายขั้นตอน

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ความคิดเห็น (n =198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	4.34	0.30	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	4.32	0.34	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.34	0.35	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.35	0.36	มาก
ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	4.31	0.35	มาก
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	4.24	0.33	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.29	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.30) ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34) ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.35) และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.33) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล โดยภาพรวมและรายข้อ ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

ชั้นตอนที่ 1 ด้านการสร้างการรับรู้และการยอมรับ	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	4.66	0.50	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้อย่างชัดเจน	4.28	0.52	มาก
3. สถานศึกษาจัดทำแนวทางสู่การปฏิบัติแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.31	0.57	มาก
4. สถานศึกษามีแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก	4.32	0.57	มาก
5. สถานศึกษามีแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่กำหนดยุทธศาสตร์ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งองค์กรอย่างชัดเจน	4.39	0.59	มาก
6. สถานศึกษามีการสร้างการรับรู้และการยอมรับ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.24	0.60	มาก
7. สถานศึกษามีแผนการพัฒนาที่กำหนดกิจกรรมให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.35	0.56	มาก
8. สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.37	0.58	มาก
9. สถานศึกษาสร้างความตระหนักและชี้แจงหน้าที่รับผิดชอบแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	4.34	0.57	มาก
10. สถานศึกษาตระหนักในการรับรู้การยอมรับและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไว้ในทุกขั้นตอนของงานโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมและประเมินความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	4.31	0.52	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 ด้านการสร้างการรับรู้และการยอมรับ	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
11. สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้มีประสบการณ์ และความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	4.18	0.58	มาก
12. สถานศึกษาสร้างการรับรู้ให้กับบุคคลภายนอก (ผู้ปกครอง ชุมชน) โดยเชิญเข้ามามีส่วนร่วม ในการประชุมทุกครั้ง	4.29	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.34	0.30	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้มีประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.58)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายข้อ ชั้นตอนที่ 2 ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	ชั้นตอนที่ 2		ระดับ
	ความคิดเห็น (n = 198)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษาให้ความสำคัญในการคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ	4.30	0.57	มาก
2. การคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ พิจารณาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำมีทัศนคติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรม	4.35	0.54	มาก
3. ครูและนักเรียนแกนนำเป็นแบบอย่างที่ดีและสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ	4.37	0.57	มาก
4. ครูและนักเรียนแกนนำแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ	4.36	0.57	มาก
5. ครูและนักเรียนแกนนำช่วยให้การดำเนินงานกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา	4.33	0.56	มาก
6. ครูและนักเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนด	4.29	0.54	มาก
7. สถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถและสร้างแรงจูงใจให้ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.53	มาก
8. สถานศึกษามีการประเมินความรู้ของครูและนักเรียนแกนนำเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน	4.29	0.61	มาก
9. สถานศึกษามีการประเมินความร่วมมือในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน	4.28	0.59	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษาและนักเรียนแกนนำร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและประเมินความก้าวหน้าของงานในแต่ละช่วง	4.36	0.59	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
11. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำ มีการวางแผนการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน เพื่อเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละระดับ	4.42	0.57	มาก
12. สถานศึกษาเตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไปเพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังรุ่นต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง	4.24	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.34	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำมีการวางแผนการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน เพื่อเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ครูและนักเรียนแกนนำเป็นแบบอย่างที่ดี และสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาเตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไป เพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังรุ่นต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.53)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายข้อ ชั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจคุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน	4.37	0.57	มาก
2. สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มเพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน	4.27	0.55	มาก
3. สถานศึกษากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	4.38	0.54	มาก
4. สถานศึกษามีการกำหนดตารางคุณธรรมอัตลักษณ์อย่างชัดเจน	4.28	0.57	มาก
5. สถานศึกษามีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.34	0.56	มาก
6. สถานศึกษาใช้ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือแสดงเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	4.29	0.53	มาก
7. คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาจากการประชุมของแต่ละกลุ่ม และสามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริง	4.35	0.60	มาก
8. สถานศึกษากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกมีความชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหา	4.29	0.56	มาก
9. สถานศึกษามีคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของสถานศึกษามีครบทั้ง 3 คุณธรรม	4.30	0.55	มาก
10. สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน	4.34	0.56	มาก
11. สถานศึกษากำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มให้ความร่วมมือในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี	4.44	0.55	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
12. สถานศึกษาประกาศให้ทุกฝ่ายรับทราบถึง การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ตามที่กำหนด	4.37	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.34	0.35	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มให้ความร่วมมือในการกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม เพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมพึงชี้แจงบวกของแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.55)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายข้อ ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นอย่างดี	4.36	0.55	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับโครงการคุณธรรมไว้อย่างชัดเจน	4.30	0.55	มาก
3. สถานศึกษาออกแบบโครงการคุณธรรมสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.27	0.54	มาก
4. สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน	4.36	0.57	มาก
5. สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรมที่ใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรมจะเน้นนักเรียนเป็นหลัก โดยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	4.29	0.55	มาก
6. สถานศึกษากำหนดให้ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการจัดทำโครงการคุณธรรมแก่นักเรียนและคำนึงถึงประโยชน์ในการจัดทำโครงการคุณธรรม	4.35	0.56	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและประพฤติตนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.35	0.55	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	4.36	0.53	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีการสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีพลังสร้างคนดีให้บ้านเมืองตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.28	0.51	มาก
10. สถานศึกษาคัดเลือกบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีการยกย่อง ชื่นชมอยู่เสมอ	4.43	0.55	มาก

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายข้อ ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)

ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	ความคิดเห็น (n = 198)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความเข้าใจการลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนเป็นอย่างดี	4.32	0.49	มาก
2. สถานศึกษามีการน้อมนำหลักการทรงงานและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติงาน	4.34	0.57	มาก
3. สถานศึกษาประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน	4.31	0.55	มาก
4. สถานศึกษากระตุ้นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	4.28	0.50	มาก
5. สถานศึกษามีการวางแผนและสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายโดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียนในการปฏิบัติการ	4.25	0.56	มาก
6. สถานศึกษานำเอาแผนงานการปฏิบัติ โครงการงานต่างๆ ที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย	4.31	0.55	มาก
7. สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการ	4.34	0.54	มาก
8. สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน	4.32	0.57	มาก
9. สถานศึกษามีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อกัน	4.33	0.57	มาก
10. สถานศึกษาสร้างกลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมเพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์	4.33	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.35	มาก

จากตาราง 16 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขตที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการน้อมนำหลักการทรงงานและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.57) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการวางแผนและสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายโดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียนในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.56)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขตที่ 5 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

	ระดับ		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม			
1. สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมที่เป็นปัจจุบัน	4.27	0.58	มาก
2. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ และเอกสารใช้ในการเผยแพร่ผลงานด้านคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.53	มาก
3. สถานศึกษาสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรมโดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล	4.34	0.58	มาก
4. สถานศึกษามีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	4.10	0.53	มาก
5. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมกับโรงเรียนอื่น	4.11	0.53	มาก
6. สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จ รายงานผลโครงการโรงเรียนคุณธรรมสู่สาธารณชนและบุคคลภายนอก	4.24	0.54	มาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล จำแนกตามตำแหน่ง ตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามขนาดสถานศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายชั้นตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบที (t-test) ปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สตุล จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายชั้นตอน

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ตำแหน่ง		t	Sig		
	ผู้บริหาร					
	ครู					
	(n=17)	(n=181)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	4.27	0.38	4.34	0.29	-0.896	.055
ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียน แกนนำ	4.29	0.40	4.32	0.33	-0.334	.220
ชั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน	4.25	0.39	4.34	0.35	-0.990	.538
ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.23	0.40	4.36	0.36	-1.423	.715
ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุ เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	4.17	0.37	4.33	0.35	-1.779	.784
ชั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรม	4.16	0.29	4.25	0.33	-1.057	.366
รวมเฉลี่ย	4.23	0.34	4.32	0.28	-1.284	.380

จากตาราง 18 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สตุล จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ชั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายขั้นตอน ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ปรากฏดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายขั้นตอน

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ					
ระหว่างกลุ่ม	0.79	2	0.394	4.556	.012*
ภายในกลุ่ม	16.86	195	0.086		
รวม	17.65	197			
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ					
ระหว่างกลุ่ม	0.93	2	0.463	4.221	.016*
ภายในกลุ่ม	21.41	195	0.110		
รวม	22.33	197			
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.61	2	0.306	2.523	.083
ภายในกลุ่ม	23.62	195	0.121		
รวม	24.23	197			
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.94	2	0.470	3.654	.028*
ภายในกลุ่ม	25.07	195	0.129		
รวม	26.01	197			

ตาราง 19 (ต่อ)

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)					
ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.259	2.140	.120
ภายในกลุ่ม	23.60	195	0.121		
รวม	24.12	197			
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	0.61	2	0.307	2.860	.060
ภายในกลุ่ม	20.95	195	0.107		
รวม	21.57	197			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.67	2	0.336	4.194	.016*
ภายในกลุ่ม	15.63	195	0.080		
รวม	16.30	197			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ และขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ประสบการณ์	ประสบการณ์		
		น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปี ขึ้นไป
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.233	-.301*
	5-10 ปี	.233	-	-.068
	10 ปี ขึ้นไป	.301*	.068	-
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียน แกนนำ	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.106	-.229
	5-10 ปี	.106	-	-.122*
	10 ปี ขึ้นไป	.229	.122*	-
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน	น้อยกว่า 5 ปี	-	.009	-.132
	5-10 ปี	.009	-	-.141*
	10 ปี ขึ้นไป	.132	.141*	-
ภาพรวม	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.073	-.181
	5-10 ปี	.073	-	-.108*
	10 ปี ขึ้นไป	.181	.108*	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายขั้นตอน ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายขั้นตอน

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ					
ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.237	.789
ภายในกลุ่ม	17.61	195	0.09		
รวม	17.65	197			
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ					
ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	1.817	.165
ภายในกลุ่ม	21.93	195	0.11		
รวม	22.33	197			
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	2.288	.104
ภายในกลุ่ม	23.67	195	0.12		
รวม	24.23	197			
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.79	2	0.40	3.057	0.049*
ภายในกลุ่ม	25.22	195	0.13		
รวม	26.01	197			

ตาราง 21 (ต่อ)

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)					
ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	2.338	0.099
ภายในกลุ่ม	23.56	195	0.12		
รวม	24.12	197			
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.11	2	0.56	5.314	0.006**
ภายในกลุ่ม	20.45	195	0.10		
รวม	21.57	197			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	3.109	0.047*
ภายในกลุ่ม	15.80	195	0.08		
รวม	16.30	197			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาด สถานศึกษา

การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ขนาดของ สถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา		
		ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	-	-0.197*	-0.068
	ขนาดกลาง	.197*	-	.129
	ขนาดใหญ่	.068	-0.129	-
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรม	ขนาดเล็ก	-	-0.191*	-0.007
	ขนาดกลาง	.191*	-	.184**
	ขนาดใหญ่	.007	-0.184**	-
	ขนาดเล็ก	-	-0.152	-0.044
ภาพรวม	ขนาดกลาง	.152	-	.108
	ขนาดใหญ่	.044	-0.108	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายขั้นตอน พบว่า

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนมีความแตกต่างจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีความแตกต่างจำนวน 2 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะมีลักษณะข้อคำถามเป็นปลายเปิด (Open Ended) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) ปรากฏดังตาราง 23-28

ตาราง 23 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

ชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. ครูและนักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	31
2. สถานศึกษาไม่ได้นำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	19
3. การจัดการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่อง	14
ข้อเสนอแนะ	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	20
2. สถานศึกษาควรนำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างชัดเจน	17
3. ควรกำหนดปฏิทินการประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่อง	15

จากตาราง 23 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาชั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม (f = 31) รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่ได้นำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน (f = 19) และการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความต่อเนื่อง (f = 14) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม (f = 20) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรนำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม

เข้าไปเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($f = 17$) และควรกำหนดปฏิทินการประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ($f = 15$) ตามลำดับ

ตาราง 24 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

ชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. ครูและนักเรียนแกนนำบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม	19
2. นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม	18
3. ไม่มีการประเมินความรู้ความสามารถของครูและนักเรียนแกนนำที่ชัดเจน	15
ข้อเสนอแนะ	
1. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้เข้าใจระบบการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น	18
2. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น	16
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง	12

จากตาราง 24 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาชั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนแกนนำบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 19$) รองลงมา คือ นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 18$) และ ไม่มีการประเมินความรู้ความสามารถของครูและนักเรียนแกนนำที่ชัดเจน ($f = 15$) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้เข้าใจระบบการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ($f = 18$) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น ($f = 16$) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ($f = 12$) ตามลำดับ

ตาราง 25 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้	22
2. การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก	15
3. การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากการระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร และครูเป็นหลักยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและบุคคลภายนอก	13
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรให้นักเรียนปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน	18
2. ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	14
3. ควรมีการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลภายนอก	11

จากตาราง 25 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ ($f = 22$) รองลงมา คือ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ($f = 15$) และการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากการระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร และครูเป็นหลักยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ($f = 13$) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรให้นักเรียนปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($f = 18$) รองลงมา คือ ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($f = 14$) และควรมีการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ($f = 11$) ตามลำดับ

ตาราง 26 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ชั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. จากการดำเนินงานของโรงเรียนไม่สามารถบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม	23
2. สถานศึกษากำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับคุณธรรมเชิงบวกของสถานศึกษา	15
3. การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์จะเน้นการระดมความคิดจากผู้บริหารและครูยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	11
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ชัดเจน	19
2. คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมเชิงบวก ควรกำหนดสอดคล้องกัน	18
3. การกำหนดโครงการคุณธรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนให้นักเรียนได้เสนอโครงการที่ต้องการศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	16

จากตาราง 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหา ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ จากการดำเนินงานของโรงเรียนไม่สามารถบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม (f = 23) รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับคุณธรรมเชิงบวกของสถานศึกษา (f = 15) และการกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์จะเน้นการระดมความคิดจากผู้บริหารและครูยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (f = 11) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ชัดเจน (f = 19) รองลงมา คือ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมเชิงบวก ควรกำหนดสอดคล้องกัน (f = 18) และการกำหนดโครงการคุณธรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนให้นักเรียนได้เสนอโครงการที่ต้องการศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง (f = 16) ตามลำดับ

ตาราง 27 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสศสจ. ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)

ชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. โครงการยังขาดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	25
2. การดำเนินงานโครงการขาดความร่วมมือจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและชุมชน	24
3. ขาดความสม่ำเสมอในการนิเทศติดตาม	20
ข้อเสนอแนะ	
1. สถานศึกษาควรเพิ่มการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีทุกกลุ่มสาระ	19
2. ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม	17
3. สถานศึกษาควรกระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อปฏิบัติทั้งโรงเรียน	12

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาชั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ โครงการยังขาดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (f = 25) รองลงมา คือ การดำเนินงานโครงการขาดความร่วมมือจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและชุมชน (f = 24) และขาดความสม่ำเสมอในการนิเทศติดตาม (f = 20) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรเพิ่มการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีทุกกลุ่มสาระ (f = 19) รองลงมา คือ ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม (f = 17) และสถานศึกษาควรกระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อปฏิบัติทั้งโรงเรียน (f = 12) ตามลำดับ

ตาราง 28 ความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	ความถี่ (f) (คน)
ปัญหา	
1. สถานศึกษายังขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	18
2. การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ยาก เนื่องจากไม่มีการบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างสังคมเมืองเข้าสู่สังคมชนบทอย่างเหมาะสม	15
3. ช่องทางการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง	13
ข้อเสนอแนะ	
1. สถานศึกษาควรมีการประสานงานในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานตนเอง	17
2. ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมอย่างหลากหลายและต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน	13
3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม	10

จากตาราง 28 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษายังขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($f = 18$) รองลงมา คือการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ยากเนื่องจากไม่มีการบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างสังคมเมืองเข้าสู่สังคมชนบทอย่างเหมาะสม ($f = 15$) และช่องทางการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง ($f = 13$) ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรมีการประสานงานในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานตนเอง ($f = 17$) รองลงมา คือผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมอย่างหลากหลายและต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน ($f = 13$) และบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 10$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมจำนวน 17 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน และครูในสถานศึกษาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำนวน 17 โรงเรียน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน จากนั้นจึงสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษาและสุ่มครูในแต่ละโรงเรียนด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ตอนที่ 2 เป็นคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA (F-test) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) จากนั้นจึงสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดดำรงตำแหน่งครู จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 91.41 ที่เหลือ คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.59 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ มีประสิทธิภาพในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 รองลงมา คือ มีประสิทธิภาพในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.87 และน้อยที่สุด คือ มีประสิทธิภาพในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.04 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.80 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.13 และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.07

2. ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลুকุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.30) ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34) ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.35) และ ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามตำแหน่ง ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่

คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนมีความแตกต่างจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีความแตกต่างจำนวน 2 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร สรุปได้ดังนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 31$) รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่นำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ($f = 19$) และการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่อง ($f = 14$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเกิดความตระหนักและเข้าใจตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 20$) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรนำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($f = 17$) และควรกำหนดปฏิทินการประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ($f = 15$) ตามลำดับ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนแกนนำบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 19$) รองลงมา คือ นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 18$) และไม่มีการประเมินความรู้ความสามารถของครูและนักเรียนแกนนำที่ชัดเจน ($f = 15$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้เข้าใจระบบการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ($f = 18$) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น ($f = 16$) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ($f = 12$) ตามลำดับ

4.3 ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่มีมากที่สุดนี้ 3 ลำดับ คือ โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ ($f = 22$) รองลงมา คือ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ($f = 15$) และการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจาก การระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร และครูเป็นหลักยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ($f = 13$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรให้นักเรียนปฏิบัติตาม อัตลักษณ์ของโรงเรียน ($f = 18$) รองลงมา คือ ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน ($f = 14$) และควรมีการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ($f = 11$) ตามลำดับ

4.4 ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่มีมากที่สุดนี้ 3 ลำดับ คือ จากการดำเนินงาน ของโรงเรียนไม่สามารถบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม ($f = 23$) รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับคุณธรรมเชิงบวก ของสถานศึกษา ($f = 15$) และการกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์จะเน้นการระดมความคิดเห็นจาก ผู้บริหารและครูยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($f = 11$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ชัดเจน ($f = 19$) รองลงมา คือ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมเชิงบวกควรกำหนดสอดคล้องกัน ($f = 18$) และการกำหนดโครงการคุณธรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนให้นักเรียนได้เสนอโครงการที่ต้องการศึกษา ค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ($f = 16$) ตามลำดับ

4.5 ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่มีมากที่สุดนี้ 3 ลำดับ คือ โครงการ ยังขาดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($f = 25$) รองลงมา คือ การดำเนินงาน โครงการขาดความร่วมมือจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและชุมชน ($f = 24$) และขาดความ สม่่าเสมอในการนิเทศติดตาม ($f = 20$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษา ควรเพิ่มการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีทุกกลุ่มสาระ ($f = 19$) รองลงมา คือ ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 17$) และสถานศึกษาควร กระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อปฏิบัติทั้งโรงเรียน ($f = 12$) ตามลำดับ

4.6 ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่มีมากที่สุดนี้ 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาขาด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($f = 18$) รองลงมา คือการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน คุณธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ยากเนื่องจากไม่มีการบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างสังคมเมืองเข้าสู่ สังคมชนบทอย่างเหมาะสม ($f = 15$) และช่องทางการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียน คุณธรรมยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง ($f = 13$) ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรมีการประสานงานในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานตนเอง ($f = 17$) รองลงมา คือ ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมอย่าง

หลากหลายและต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน ($f = 13$) และบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม ($f = 10$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปผลการวิจัยข้างต้น โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร พบว่า โดยภาพรวมและรายขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์ (2561: 96-98) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ด้านความพอเพียง ควรน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของครู โดยการจัดอบรมหรือถ่ายทอดจากผู้มีประสบการณ์ ควรสร้างความตระหนักให้ครูด้านความรับผิดชอบ ควรใช้กระบวนการ PDCA คือ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) และ Act (การดำเนินการให้เหมาะสม) มาช่วยในการทำงานของครู มอบหมายงานให้ชัดเจน และเหมาะสมกับคนที่ได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาร่วมกับผลงานวิจัยอื่นที่สอดคล้องกัน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานศูนย์โรงเรียนคุณธรรม ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ โครงการโรงเรียนคุณธรรมเป็นโครงการที่สามารถพัฒนาคุณธรรมและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนได้ อย่างเป็นรูปธรรม ในปีงบประมาณ 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2559: 1) ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาครู และนักเรียน มีพฤติกรรม บ่งชี้เชิงบวก เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม ดังจะเห็นได้จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ได้กำหนดแผนกลยุทธ์ที่ 2 ว่า ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และกำหนดมาตรการในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม และมาตรการที่ 4 ในข้อ 4.1) ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการดำเนินงาน

โครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล, 2562: 20) ส่งผลให้การดำเนินงานตามขั้นตอนอยู่ในระดับมากผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลเป็นรายขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม มีการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาตามกระบวนการ PDCA และแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก้วตา พึ่งตนเอง (2555: 70-78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาในภาพรวม พบว่า กระบวนการวางแผน (P-plan) การปฏิบัติตามแผน (D-do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C-check) และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A-act) มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามแผน รองลงมา ด้านการวางแผน และด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษา มีการกำหนดครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรมในการจัดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ เพื่อให้สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พันธ์ ดิยะบุตร (2562: 135-138) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมจะต้องมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำเพื่อร่วมกันวางแผน กำหนดแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ใช้กระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และมีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง นำผลการดำเนินงานมาวางแผนและพัฒนาในปีต่อไปให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจคุณธรรมอัตลักษณ์ และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน สถานศึกษามีการประชุมครูและนักเรียน เพื่อระดมสมองในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย มีแนวทางการพิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกเพื่อสรุปเป็น “คุณธรรมอัตลักษณ์” เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าระดับการปฏิบัติดังกล่าวเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งควรเริ่มดำเนินการจากการประชุมครูและนักเรียนเพื่อระดมความคิดเห็นในการพิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561: 185-198) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการวางแผน (P : Planning) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษา สังกัด สพป. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียน

คุณธรรม ในกระบวนการสร้างการรับรู้และการยอมรับ กระบวนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ และการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการจัดองค์การ (O : Organizing) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษา สังกัด สพพ.และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C-Check) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากสถานศึกษา สังกัด สพพ. และ สพม. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศติดตามและการประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A-Act) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษา สังกัด สพพ.และ สพม.มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลुकุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นว่ามี การใช้โครงการหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการกำหนดวิธีปฏิบัติ เพื่อบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ เช่น การจัดทำโครงการ และมีการออกแบบโครงการหรือกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เรื่องการรับผิดชอบต่อหน้าที่อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่าโครงการหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้ปฏิบัติได้พัฒนาตามกระบวนการทำงาน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถ วิเคราะห์ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ดี ส่วนกลุ่มตัวอย่างครู ส่วนใหญ่เห็นว่าการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนสามารถใช้โครงการหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พันธ์ ดิยะบุตร (2562: 136-139) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 โรงเรียน มีกิจกรรมการดำเนินงาน 4 ประการ เช่น การประชุมระหว่าง คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำเพื่อร่วมกันวางแผน กำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทั้งระยะสั้นและยาว ด้านที่ 2 ผู้บริหาร มีกิจกรรมการดำเนินงาน 3 ประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการรายงานผลอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลา และนำผลการดำเนินงานมาวางแผนการพัฒนาในปีต่อไปให้ดีขึ้น ด้านที่ 3 ครูมีกิจกรรมการดำเนินงาน 5 ประการ เช่น ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมให้ผู้เรียนโดยผ่านโครงการคุณธรรมและ กิจกรรมอื่นที่โรงเรียนกำหนดไว้ และ ด้านที่ 4 นักเรียนมีกิจกรรมการดำเนินงาน 5 ประการ เช่น ครูและ นักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมละลายพฤติกรรมด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี และแนวทาง แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ควรพัฒนา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำความดี

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่า ทุกฝ่ายมีความเข้าใจการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนเป็นอย่างดี สถานศึกษามีการน้อมนำหลักการทรงงาน

และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติงานและประกาศเจตนารมณ์ ในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจนและยังกระตุ้นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) โดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียนในการปฏิบัติการ นำเอาแผนงานการปฏิบัติ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วตา พึ่งตนเอง (2555: 70-78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวางแผน (P-plan) การปฏิบัติตามแผน (D-do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C-check) และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A-act) มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามแผน รองลงมา ด้าน การวางแผน และด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้าน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมนั้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่า สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานโรงเรียน คุณธรรมที่เป็นปัจจุบัน จัดป้ายนิเทศ และเอกสารใช้ในการเผยแพร่ผลงานด้านคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ สร้างระบบการจัดการความรู้ของโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จ รายงานผล โครงการโรงเรียนคุณธรรมสู่สาธารณชนและบุคคลภายนอก อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระมหารถศรี อินทิสิริ (ตึกขปัญญา) (2563: 185-188) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหาร โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ต้นแบบ 1) ศึกษาและถอดบทเรียนกรณีศึกษาการบริหารโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ต้นแบบ โรงเรียนบ้านกลางนาเดื่อ การดำเนินงานบรรลุผลในการดำเนินงาน 2) ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ต้นแบบ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกลางนาเดื่อ ต่อโรงเรียนและชุมชนบ้านกลางนาเดื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณาจากประสิทธิภาพ ที่เกิดขึ้นใน 2 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพต่อโรงเรียน 2) ประสิทธิภาพต่อชุมชน มีความพึงพอใจมากกว่า ร้อยละ 80 สำหรับประสิทธิภาพต่อชุมชนบ้านกลางนาเดื่อ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนก ตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียน แกนนำ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 5 ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรม อัตลักษณ์) และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนายุทธ ช่อมาลี (2563: 122) ได้ทำการ

ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมไม่แตกต่างกัน เพราะได้ตระหนักและทำความเข้าใจในกระบวนการการดำเนินงานและยังให้ความสำคัญกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่จะทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพด้านตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมในลักษณะเดียวกันในแต่ละขั้นตอนเพราะโครงการโรงเรียนคุณธรรม เป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เป็นหลัก สถานศึกษาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ตระหนักถึงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม มีการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนงาน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน มองเห็นบทบาทของแต่ละคนได้อย่างชัดเจน จึงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ผ่านการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมและเข้าใจกระบวนการการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ส่วนขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ และขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ มีความแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ มีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน

5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีประสบการณ์มากได้ผ่านการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรี วงศ์อักษร (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์มาก เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีประสบการณ์มากจึงผ่านการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มากกว่า ประกอบกับมีระยะเวลาในการปฏิบัติสัมพันธ์และคลุกคลีกับกิจกรรม กระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาจึงทำให้เกิดทักษะ เกิดการรับรู้ รับทราบแผนงาน ของโรงเรียน จึงสามารถสานต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เพราะเข้าใจกระบวนการดำเนินงานมาตั้งแต่ต้น

2.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนและขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีบริบทที่คล้ายกัน มีปัจจัยที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น จำนวนบุคลากร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์ (2561: 96-98) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาแต่ละขนาดมีบริบทที่แตกต่างกัน การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น จำนวนงบประมาณ จำนวนบุคลากร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีข้อจำกัด ในการบริหารงานบุคคลตามขนาดของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรจำนวนมากที่สามารถประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน ร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งเรื่องของงบประมาณที่มีเพียงพอ ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ไม่ว่าจะเป็น การจัดอบรม การสนับสนุนให้ครูและนักเรียนศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ พบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่ได้นำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและการจัดการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากทุกคนไม่เข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ส่วนเนื้อหาสาระในการปรับปรุงหรือสร้างพฤติกรรมนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนไม่เป็นไปตามความต้องการของแต่ละโรงเรียนซึ่งแตกต่างกันตามบริบท สภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโรงเรียนและขาดความตั้งใจในการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม รองลงมา คือ สถานศึกษาควรนำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมเข้าไปเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างชัดเจนและควรกำหนดปฏิทินการประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนานันท์ อุ่นเป็ง (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุน ในด้านงบประมาณให้เพียงพอ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สร้างความตระหนักให้แก่ นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการ ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของนักเรียนสรุปผลได้ดังนี้ ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมน้อย และด้านผลผลิต โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ พบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ครูและนักเรียนแกนนำบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม รองลงมา คือ นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน

โครงการโรงเรียนคุณธรรม และไม่มี การประเมินความรู้ความสามารถของครูและนักเรียนแกนนำที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่ชี้แจงการคัดเลือกแกนนำให้มั่นใจว่าเมื่อแกนนำได้รับการอบรมกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง "มูลนิธิยุวสถิรคุณ" แล้วจะสามารถทำหน้าที่แกนนำได้อย่างดี แกนนำจะเป็นทั้งครู วิทยากรของโรงเรียน เพื่อจัดอบรมเพื่อนครูและนักเรียนแกนนำ และเป็นทีมงานของโรงเรียนที่ช่วยให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาคควรจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้เข้าใจระบบการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รองลงมา คือ สถานศึกษาคควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีควรติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วตา พึ่งตนเอง (2555: 70-78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนและบุคลากรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของศูนย์โรงเรียนคุณธรรมของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ประเด็นการส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาจริยธรรม นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน ส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

3.3 ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ รองลงมา คือ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากการระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร และครูเป็นหลักยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการประชุมระดมความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มบุคคล ได้แก่ กลุ่มนักเรียน กลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหาร ทุกกลุ่มไม่ค่อยได้ระดมความคิดเห็น ขาดการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกทั้ง 3 ฝ่าย (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) การกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ ประการสำคัญ ต้องมุ่งแก้ไขปัญหาของนักเรียนเพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรให้นักเรียนปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน รองลงมา คือ ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และควรมีการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์ จำนงค์ (สุวรรณपाल) (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) พบว่า ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) ดังนี้ 1) ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องร่วมกันวางแผนร่วมกันที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสภาพความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น เป็นต้น 2) ควรให้ออกโอกาสชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แบ่งสรรทรัพยากร

ส่วนใหญ่มีการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น ด้านประสานงานได้มีการประสานงานกับชุมชนและศาสนสถาน เว้นแต่ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาซึ่งมีน้อยมาก ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือและประสานงานเพื่อหาแนวทางและ รูปแบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

3.4 ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุดุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนพบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ จากการดำเนินงานของโรงเรียนไม่สามารถบรรลุดุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวิธีบรรลุดุณธรรมตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับคุณธรรมเชิงบวกของสถานศึกษา และการกำหนดวิธีบรรลุดุณธรรมอัตลักษณ์จะเน้นการระดมความคิดจากผู้บริหารและครูยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ที่เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติงานส่วนวิธีการเครื่องมือช่วยให้บรรลุดุณธรรมเป้าหมายตามแนวทาง มูลนิธิยุวสถิรคุณได้แนะนำไว้ 4 วิธีการ ได้แก่ การจัดทำโครงการคุณธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม การบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้เพิ่มเติมตามความต้องการของโรงเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ควรกำหนดวิธีบรรลุดุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ชัดเจน รองลงมา คือ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมเชิงบวกควรกำหนดสอดคล้องกันและการกำหนดโครงการคุณธรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอโครงการที่ต้องการศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ($f = 16$) ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชรินทร์ ปามูล (2560: 97-105) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามโครงการกองทุนการศึกษาของโรงเรียนบ้านแซว วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ผลการวิจัย พบว่าการจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพ ด้านการวิจัยประเมินผลและพัฒนาเหตุปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินโครงการ การสนับสนุนการดำเนินโครงการ การนิเทศติดตาม การประเมินผลโครงการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทางที่ดี ส่วนเหตุปัจจัยจุดรั้งในการดำเนินโครงการคือครุมีภาระงานเยอะเนื่องจากครุมีน้อย นักเรียนบางส่วนยังให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแผนงานโครงการทั้งหมดโดยมีช่วงเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการพัฒนาต่อยอดและยกระดับขึ้นในปีถัดไป เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน โครงการให้ดีขึ้น

3.5 ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) พบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ โครงการยังขาดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมา คือ การดำเนินงานโครงการขาดความร่วมมือจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และชุมชนและขาดความสม่ำเสมอในการนิเทศติดตาม ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม ขาดความร่วมมือจากทุกฝ่ายรวมถึงการนิเทศติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรเพิ่มการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีทุกกลุ่มสาระ รองลงมา คือ ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม และสถานศึกษาควรกระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อปฏิบัติทั้งโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภย์โรงเรียนคุณธรรม มุลินธิยวสทธิคุณ (2560: บทสรุปผู้บริหาร) ได้รายงานผลการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ การที่โรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ไม่มีผู้อำนวยการ มีครูและบุคลากรน้อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ภาระงานของครูมีมาก หรือในบางแห่งผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย ขาดความสนใจเด็กประพฤติปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะว่าการจัดการบริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีผู้บริหารคอยสนับสนุน ส่งเสริมให้การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง

3.6 ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมพบว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ยากเนื่องจากไม่มีการบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างสังคมเมืองเข้าสู่สังคมชนบทอย่างเหมาะสม และช่องทางการเผยแพร่ ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการขาดการศึกษาหลักสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ การกำหนดนโยบาย และประกาศให้ทุกคนทราบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม โดยจัดทำแผน (แผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการ) ให้รองรับการดำเนินงานตามนโยบายให้เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรมีการประสานงานในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานตนเอง รองลงมา คือ ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมอย่างหลากหลายและต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน และบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์ จันทน์ (สุวรรณपाल) (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมขั้นนำระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) พบว่าข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ) ดังนี้ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น ด้านประสานงานได้มีการประสานงานกับชุมชน และศาสนสถาน เว้นแต่ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาซึ่งมีน้อยมาก ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือและประสานงาน เพื่อหาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จากผลการวิจัยพบว่า ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 6 ขั้นตอนของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ควรมีการจัดประชุมครูแกนนำและนักเรียนแกนนำเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และควรมีการกำกับ นิเทศ ติดตาม แนะนำ ส่งเสริมให้กำลังใจในการดำเนินงานโครงการอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน

1.2 ผลจากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดแผนการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน ส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้เกิดความตระหนักและเข้าใจในการดำเนินงานตามขั้นตอน จัดระบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา

1.2.2 ครูควรศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของโครงการโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน ควรพัฒนาตนเองในด้านการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม และควรสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนในการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออก เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

2.3 ควรศึกษากระบวนการในการจัดทำโครงงานของนักเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์. (2561). การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงไกร ผาดไธสง. (2562). การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 1. (2561). การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม วัฒนชัย. (2559). โรงเรียนคุณธรรม ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง. กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์.
- แก้วตา พิงตนเอง. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครูของแผ่นดิน. (2020). เป็นครูใช้ไหม ฝากเด็ก ๆ ด้วยนะ ช่วยสอนให้เขาเป็นคนดี (Online). <https://www.leangkao.com/6356/>, 20 ตุลาคม 2564.
- จักรี วงศ์อักษร. (2562). ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนานันท์ อุ่นเป็ง. (2555). การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ธนายุทธ ช่อมาลี. (2563). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นุจรินทร์ ปามูล. (2560). การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษาของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

- พงษ์พันธ์ ดิยะบุตร. (2562). การศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระครูสังฆรักษ์ จำนงค์ (สุวรรณपाल). (2553). ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนคุณธรรม ชั้นนำระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธศรี อินธิสิทธิ์ (ติกขปัญโญ). (2563). การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ
กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2559). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- _____. (2560). คู่มือกระบวนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สมปอง ใจดีเฉย และคณะ. (2554). การสังเคราะห์องค์ความรู้กระบวนการสร้างโรงเรียนต้นแบบ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (บางมูลนากโมเดล). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา
พลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- สิทธิ์ ชีรสรณ์. (2552). เทคนิคการเขียนรายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล. (2563). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. สดูล:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล.
- _____. (2563). เอกสารรายงานผลการนิเทศ ติดตามโรงเรียนคุณธรรมของคณะศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลปีการศึกษา 2563. สดูล: สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกล.
- _____. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสกล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565.
สดูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล.
- _____. (2560). คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ปีการศึกษา 2563.
สดูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนดีต้องมีที่ยืน.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Kirk, J. and Winthrop, R. (2008). "Home-base schoolteachers in Afghanistan : Teaching
for Tarbia and student well-being." *International Journal of Educational
Development*. 24(8), 876-888.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 608-610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรอง จิตติพรวนิช ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษาไทย
2. ดร.จنگล บัวแก้ว ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลและประเมินผล
ทางการศึกษา
3. นายเจนวิทย์ อูสสวิโร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสตูล
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการดำเนินงานโครงการ
โรงเรียนคุณธรรม
4. นายสมศักดิ์ อาหลี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านควนล่อน
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
5. นายอุสมาน กาเจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านทุ่งดินลู่ม
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๑๖๘๙
 ที่ สบส. ๑๖๙ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณรอง อูติพรวนิช

เรื่องเดิม

ด้วยนายภัทรพล สำเภา รหัส ๒๑G๑๘๐๐๐๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

อาจารย์ ดร.พรณี ผุดเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเท็จจริง

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายภัทรพล สำเภา พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

ข้อกฎหมาย

ข้อพิจารณา/เสนอแนะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณรอง จิตพิรวณิช เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ นายภัทรพล สำเภา รหัส ๖๑6๑๘๐๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาคพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๑๖๘๔๔

ที่ สนส. ๑๖๓ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.จงกล บัวแก้ว

เรื่องเดิม

ด้วยนายภัทรพล สำเภา รหัส ๖๑6๑๘๖๐๖๑๕ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล" โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

อาจารย์ ดร.พรณี ผุดเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเท็จจริง

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายภัทรพล สำเภา พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

ข้อกฎหมาย

-

ข้อพิจารณา/เสนอแนะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

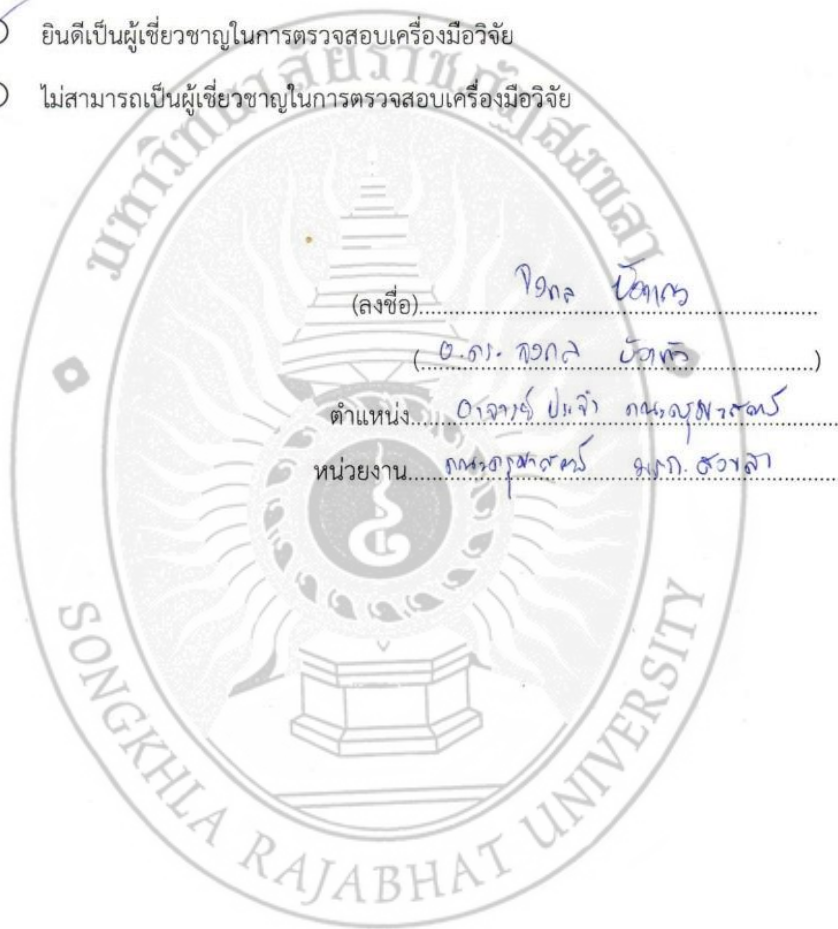
(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ดร.จงกล บัวแก้ว เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นายภัทรพล สำเภา รหัส ๖๑G๑๘๐๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๓๙๙.๐๓๑/๐๕๕๘

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๓๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเจนวิทย์ อุลสวโร ศึกษาในเทศก์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายภัทรพล สำเภา รหัส ๖๓๖๕๘๘๐๐๖๕๔ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

อาจารย์ ดร.พรณี ผุสเกตู อาจารย์ที่ปรึกษา

ในกรณี สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายภัทรพล สำเภา พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๕๓๓ ๒๙๕๔

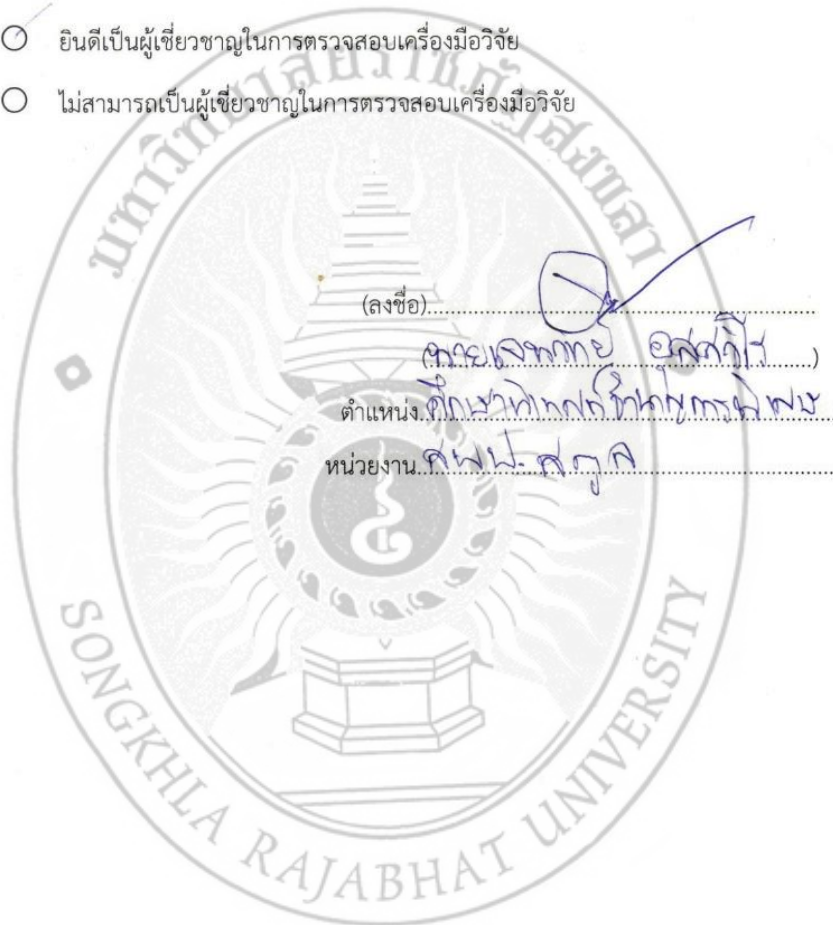
<http://bunedit.skn.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายภัทรพล สำเภา โทร. ๐๘ ๒๕๑๒ ๒๙๕๗

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นายเจนวิทย์ อุตสวิโร เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นายภัทรพล สำเร รหัส ๖๑G๑๘๐๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๓๙๙.๐๐๑/๐๕๕๗

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ อาทลี ผู้อำนวยการโรงเรียนควนล่อน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายภัทรพล สำเร รหัส ๖๕6๗๘๙๐๐๗๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

อาจารย์ ดร.พรณี ผุดเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษา

ในกรณี สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน – มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายภัทรพล สำเร พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๕๓๓๓ ๖๓๕๔๔

<http://ru.rajabhat-skn.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายภัทรพล สำเร โทร. ๐๘ ๒๕๑๒๒ ๖๓๕๗

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นายสมศักดิ์ อาหลี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นายภัทรพล สำเร รหัส ๖๑G๑๘๐๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(ลงชื่อ).....

(นายสมศักดิ์ อาหลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนลอน

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นายอุสมาน กาเจ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นายภัทรพล สำเร รหัส ๖๑6๑๘๐๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาคพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(ลงชื่อ).....

(นายอุสมาน กาเจ.....)

ตำแหน่ง..... ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

หน่วยงาน..... โรงเรียนบ้านคูวอนคู.....

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์
 - 2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา
 - 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อผู้ตอบแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริง
4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
 - ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

ขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

นายภัทรพล สำเ

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา
 ครู

2. ประสบการณ์การทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
 5-10 ปี
 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดของสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)
 ขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน)
 ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601-1,500 คน)

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามตอนนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เป็นการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีบรรลุนคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และ 6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

2. แบบสอบถามตอนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดและโปรดตอบ

ทุกข้อ

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ขั้นที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ						
1	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ การดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม					
2	สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการ โรงเรียนคุณธรรมไว้อย่างชัดเจน					
3	สถานศึกษาจัดทำแนวทางสู่การปฏิบัติ แผนการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม					
4	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่ คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็น หลัก					
5	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ที่กำหนดยุทธศาสตร์ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งองค์กรอย่างชัดเจน					
6	สถานศึกษามีแผนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม					
7	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาที่กำหนดกิจกรรมให้ปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
8	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
9	สถานศึกษาสร้างความตระหนักและชี้แจงหน้าที่ รับผิดชอบแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงการพัฒนา คุณธรรมให้กับเยาวชนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม					
10	สถานศึกษาตระหนักในการรับรู้การยอมรับและ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไว้ในทุกขั้นตอนของงาน โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมและประเมิน ความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ					
11	สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียน คุณธรรม สพฐ. เพื่อให้มีประสบการณ์และสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม					
12	สถานศึกษาสร้างการรับรู้ให้กับบุคคลภายนอก (ผู้ปกครอง ชุมชน) โดยเชิญเข้ามามีส่วนร่วมใน การประชุมทุกครั้ง					

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ						
13	สถานศึกษาให้ความสำคัญในการคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ					
14	การคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ พิจารณาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรม					
15	ครูและนักเรียนแกนนำเป็นแบบอย่างที่ดี และสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ					
16	ครูและนักเรียนแกนนำแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ					
17	ครูและนักเรียนแกนนำช่วยให้การดำเนินงานกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา					
18	ครูและนักเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนด					
19	สถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถและสร้างแรงจูงใจให้ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำอย่างต่อเนื่อง					
20	สถานศึกษามีการประเมินความรู้ของครูและนักเรียนแกนนำเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน					
21	สถานศึกษามีการประเมินความร่วมมือในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน					
22	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและประเมินความก้าวหน้าของงานในแต่ละช่วง					
23	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำมีการวางแผนการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน เพื่อเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละระดับ					
24	สถานศึกษาเตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไปเพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมไปยังรุ่นต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน						
25	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ คุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม อย่างชัดเจน					
26	สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม เพื่อ ค้นหาคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ของแต่ละกลุ่ม อย่างชัดเจน					
27	สถานศึกษากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ อย่างชัดเจน					
28	สถานศึกษามีการกำหนดตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ อย่างชัดเจน					
29	สถานศึกษามีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายอย่าง ชัดเจน					
30	สถานศึกษาใช้ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือ แสดงเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน					
31	คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาจากการประชุม ของแต่ละกลุ่ม และสามารถนำไปแก้ปัญหาในโรงเรียน ได้จริง					
32	สถานศึกษากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกมีความ ชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหา					
33	สถานศึกษามีคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้ เชิงบวกของสถานศึกษามีครบทั้ง 3 คุณธรรม					
34	สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน					
35	สถานศึกษากำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของ สถานศึกษาเป็นอย่างดี					
36	สถานศึกษาประกาศให้ทุกฝ่ายรับทราบถึงการกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาตามที่กำหนด					
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน						
37	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียนเป็นอย่างดี					

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
38	สถานศึกษามีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับโครงการคุณธรรมไว้อย่างชัดเจน					
39	สถานศึกษาออกแบบโครงการคุณธรรมสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
40	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน					
41	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรมที่ใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรมจะเน้นนักเรียนเป็นหลักโดยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น					
42	สถานศึกษากำหนดให้ ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการจัดทำโครงการคุณธรรมแก่นักเรียน และคำนึงถึงประโยชน์ในการจัดทำโครงการคุณธรรม					
43	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดี ชิงกันและประพฤติตนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา					
44	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง					
45	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีการสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีพลังสร้างคนดีให้บ้านเมืองตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา					
46	สถานศึกษาคัดเลือกบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี และมีการยกย่อง ชื่นชมอยู่เสมอ					
47	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม					
48	สถานศึกษาจัดระบบความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ					
49	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความเข้าใจการลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนเป็นอย่างดี					
50	สถานศึกษามีการน้อมนำหลักการทรงงานและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติงาน					
51	สถานศึกษาประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน					

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
52	สถานศึกษากระตุ้นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)					
53	สถานศึกษามีการวางแผนและสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายโดยใช้แผนพัฒนาโรงเรียนในการปฏิบัติการ					
54	สถานศึกษานำเอาแผนงานการปฏิบัติ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย					
55	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียน					
56	สถานศึกษามีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อกัน					
57	สถานศึกษาสร้างกลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม					
58	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมเพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์					
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม						
59	สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมที่เป็นปัจจุบัน					
60	สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ และเอกสารใช้ในการเผยแพร่ผลงานด้านคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ					
61	สถานศึกษาสร้างระบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนคุณธรรมโดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล					
62	สถานศึกษามีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม					
63	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมกับโรงเรียนอื่น					
64	สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จ รายงานผลโครงการโรงเรียนคุณธรรมสู่สาธารณชนและบุคคลภายนอก					

ข้อ	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	ระดับของการปฏิบัติ				
		5			5	
65	สถานศึกษามีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษา ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และ ผู้ปกครอง					
66	สถานศึกษาดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ / เป้าหมายที่ตั้งไว้ครบถ้วนตามระยะเวลาที่กำหนด					
67	สถานศึกษามีการวางกลไกการสนับสนุน ส่งเสริมการ ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม					
68	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันแก้ไข ปัญหาและแสดงความชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง					
69	สถานศึกษามีการประเมินกลไกการขับเคลื่อน โครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ของครูและ นักเรียนอย่างต่อเนื่องและชัดเจน					
70	สถานศึกษาให้หน่วยงานต่างๆศึกษาดูงานการขับเคลื่อน โครงการโรงเรียนคุณธรรม					

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงาน
โครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร ตามรายการต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

4. ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

5. ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

6. ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 29 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ								
1	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์การดำเนินการโครงการโรงเรียน คุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2	สถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติ การพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3	สถานศึกษาจัดทำแนวทางสู่การปฏิบัติ แผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมที่กำหนดยุทธศาสตร์การทำงาน แบบมีส่วนร่วมทั้งองค์กรอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
6	สถานศึกษามีแผนการสร้างการรับรู้ และ การยอมรับ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงความ จำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
7	สถานศึกษามีแผนการพัฒนาที่กำหนด กิจกรรมให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ บูรณาการกับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
8	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
9	สถานศึกษาสร้างความตระหนักและชี้แจง หน้าที่รับผิดชอบแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ เข้าใจถึงการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน ในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
10	สถานศึกษาตระหนักในการรับรู้การยอมรับและการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไว้ในทุกขั้นตอนของงาน โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมและประเมินความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
11	สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อให้มีประสบการณ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
12	สถานศึกษาสร้างการรับรู้ให้กับบุคคลภายนอก (ผู้ปกครอง ชุมชน) โดยเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ								
13	สถานศึกษาให้ความสำคัญในการคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
14	การคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ พิจารณาจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
15	ครูและนักเรียนแกนนำเป็นแบบอย่างที่ดีและสมาชิกในโรงเรียนให้การยอมรับ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
16	ครูและนักเรียนแกนนำแสวงหาโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
17	ครูและนักเรียนแกนนำช่วยให้การดำเนินงานกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
18	ครูและนักเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
19	สถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถ และสร้างแรงจูงใจให้ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
20	สถานศึกษามีการประเมินความรู้ของครู และนักเรียนแกนนำเกี่ยวกับการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
21	สถานศึกษามีการประเมินความร่วมมือ ในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม อย่างชัดเจน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน แกนนำร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน และประเมินความก้าวหน้าของงาน ในแต่ละช่วง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน แกนนำมีการวางแผนการสร้างเครือข่าย ภายในโรงเรียน เพื่อเชื่อมโยงสู่ คุณธรรมอัตลักษณ์ในการขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรมในแต่ละระดับ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
24	สถานศึกษาเตรียมสร้างแกนนำรุ่นต่อไป เพื่อส่งต่อภารกิจการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมไปยังรุ่นต่อรุ่นอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน								
25	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจคุณธรรมอัตลักษณ์ และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
26	สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิด เพื่อค้นหาคุณธรรมกลุ่มเป้าหมายและ พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่ม อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
27	สถานศึกษากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
28	สถานศึกษามีการกำหนดตาราง คุณธรรมอัตลักษณ์ อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
29	สถานศึกษามีการกำหนดคุณธรรม เป้าหมายอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
30	สถานศึกษาใช้ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ เป็นเครื่องมือแสดงเป้าหมายในการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
31	คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาจาก การประชุมของแต่ละกลุ่ม และสามารถ นำไปแก้ปัญหาในโรงเรียนได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
32	สถานศึกษากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก มีความชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
33	สถานศึกษามีคุณธรรมเป้าหมายและ พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของสถานศึกษา มีครบทั้ง 3 คุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
34	สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อ ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
35	สถานศึกษากำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกกลุ่มให้ความร่วมมือในการกำหนด คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
36	สถานศึกษาประกาศให้ทุกฝ่ายรับทราบถึง การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของ สถานศึกษาตามที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน								
37	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนด วิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
38	สถานศึกษามีการจัดทำโครงงานเกี่ยวกับ โครงการคุณธรรมไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
39	สถานศึกษาออกแบบโครงการคุณธรรม สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
40	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของนักเรียนอย่างชัดเจน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
41	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรมที่ใช้ ในกิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรมจะเน้น นักเรียนเป็นหลักโดยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
42	สถานศึกษากำหนดให้ ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาคำแนะนำ ในการจัดทำ โครงการคุณธรรมแก่นักเรียนและคำนึงถึง ประโยชน์ในการจัดทำโครงการคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
43	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีและประพฤติตนตาม คุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
44	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความ รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
45	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีการสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีพลังสร้าง คนดีให้บ้านเมือง ตามอัตลักษณ์ของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
46	สถานศึกษาคัดเลือกบุคคลที่เป็น แบบอย่างที่ดี และมีการยกย่อง ชื่นชม อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
47	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
48	สถานศึกษาจัดระบบความปลอดภัย อย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)								
49	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีความเข้าใจการลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
50	สถานศึกษามีการน้อมนำหลักการทรงงาน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติงาน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
51	สถานศึกษาประกาศเจตนารมณ์ใน การร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม อย่างชัดเจน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
52	สถานศึกษากระตุ้นการสร้างการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
53	สถานศึกษามีการวางแผนและสร้าง การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายโดยใช้ แผนพัฒนาโรงเรียนในการปฏิบัติการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
54	สถานศึกษานำเอาแผนงานการปฏิบัติ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้ นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จตาม เป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
55	สถานศึกษาจัดทำโครงการคุณธรรม บูรณาการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
56	สถานศึกษามีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียนและปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีต่อกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
57	สถานศึกษาสร้างกลไกการขับเคลื่อน เป้าหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม								
58	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
59	สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมที่เป็น ปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
60	สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ และเอกสาร ใช้ในการเผยแพร่ผลงานด้านคุณธรรม อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
61	สถานศึกษาสร้างระบบการจัดการความรู้ ของโรงเรียนคุณธรรมโดยนำข้อมูลความรู้ ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาพัฒนา เป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
62	สถานศึกษามีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในระดับต่างๆทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
63	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ขยายผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมกับ โรงเรียนอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
64	สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน เครือข่ายโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เห็น ภาพความสำเร็จ รายงานผลโครงการ โรงเรียนคุณธรรมสู่ สาธารณชนและบุคคลภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
65	สถานศึกษามีภาพความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
66	สถานศึกษาดำเนินงานเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ / เป้าหมายที่ตั้งไว้ครบถ้วน ตามระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
67	สถานศึกษามีการวางกลไกการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
68	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันแก้ไขปัญหาและแสดงความชื่นชม ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
69	สถานศึกษามีการประเมินกลไก การขับเคลื่อน โครงการงานหรือกิจกรรม การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของครูและ นักเรียนอย่างต่อเนื่องและชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
70	สถานศึกษาให้หน่วยงานต่าง ๆ ศึกษา ดูงานการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน คุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตาราง 30 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

รายการ	ค่าความเชื่อมั่น
การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม = 30 คน	0.95

ภาคผนวก จ
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ด้านการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เลขที่ใบรับรอง : S0013B/64

ชื่อโครงการ : การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสตูล

รหัสโครงการ : 013

ผู้ยื่นเสนอขอรับรองฯ : นายภัทรพล สำเภา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : อาจารย์ ดร.พรณี ผุดเคตุ

ประเภท : นักศึกษา

เอกสารที่รับรอง : 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
3. หนังสือยินยอมตนให้ทำการวิจัย
4. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ผลสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

วันที่รับรอง : 7 มิถุนายน 2564

ขอรับรองว่าโครงการดังกล่าวข้างต้น สามารถดำเนินกรวิจัยโดยได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมวิทย์ ศิริธร)
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ลงนาม
(อาจารย์ ดร.นราดี นัวขวัญ)
ประธาน
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หมายเหตุ : จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลหนังสือยินยอมตนในการทำวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมโครงการทุกคน